

Objav Truhly zmluvy

Biblická archeológia umožňuje lepšie porozumieť Biblii a dopĺňa niektoré informácie. Taktiež dáva možnosť dozvedieť sa viac o niektorých veciach, o ktorých Biblia hovorí menej, no potvrdzuje hlavne to, čo je v nej písané. Ježiš ukázal na učeníkov a povedal farizejom: (Luk 19,40) **Hovorím vám, že keby títo mlčali, kamene budú hneď volať.**

Aj keď je objav Truhly zmluvy zľahka zastretý rúskom tajomstva, určite je to jeden z najväčšokolepejších archeologických nálezov v Biblickej histórii.

Pred niekoľkými rokmi sa mi dostali do rúk dve DVD od Jonathana Greya, ktoré prezentovali objavy Rona Wyatta. Svedectvá zo získaných DVD boli úžasné! Boli to svedectvá o skutočných miestach spomínaných v Biblii, o ktorých sme si mysleli, že sú už dávno zabudnuté. Boli to miesta, o ktorých sme si mysleli, že zub času ich úplne zdolal. A práve tieto miesta som v tej chvíli zatúžil navštíviť osobne. Upútalo ma to natoľko, až vznikol celý zoznam toho, čo všetko by som chcel vidieť. Zaujímal som sa o všetko, čo sa týkalo Ronových objavov. Pomaly, ale isto sa ku mne dostávali aj informácie neprajníkov, dá sa povedať, že až nepriateľov týchto nálezov, čo ešte znásobilo môj záujem. Otázka, ktorá mi vírila hlavou bola jasná, šikovní podvod alebo úžasná pravda?

S prekvapením som zistil, že títo kritici si nedali ani toľko námahy, aby trochu preštudovali Ronove argumenty, alebo si len jednoducho tieto miesta pozreli. Ak by tieto miesta navštívili a porovnali to s Bibliou, potom by celkom isto prišli na to, že nie je čo vysvetľovať.

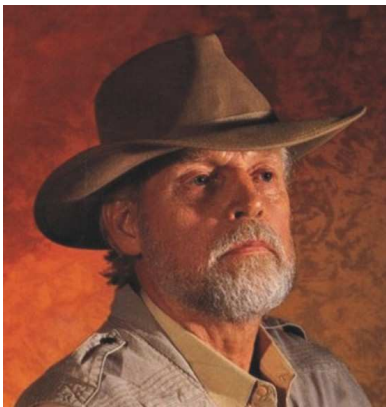
Veľmi ma oslovil súlad Ronových objavov s textami z Biblie. Ako som sa dozvedel, jeho počiatčným bodom bola vždy Biblia, dával ju na prvé miesto. Ďalším pomocníkom pri hľadaní bola inšpirovaná kniha s názvom Patriarchovia a Proroci. Všetko to, čo Ron objavil, bolo vedené neviditeľnými rukami. Každý kto Rona aspoň trochu poznal o ňom povedal, že je jedným z najskromnejších mužov, ktorý nevzal žiadnu odmenu za to čo spravil. Bol niekým, kto dával všetko z vďačnosti Bohu. Jeho túžbou bolo podeliť sa s ľuďmi o poznanie a zároveň ich priviesť k poznávaniu Boha. Veľmi často hovorieval: „Boh odkryl tú najpodstatnejšiu udalosť v histórii, ktorá dokazuje, že Boh a Biblia sú pravda a toto je príprava na posledný konflikt Zeme so silami temnoty. Vtedy budú milióny ľudí v údolí rozhodovania bez výhovorky, aby vedeli, čo je pravda“. Pri istej prednáške ktosi povedal, že Ron Wyatt je buď najväčší archeológ, alebo najväčší podvodník, ktorý kedy žil. No Ron uviedol tretiu možnosť: „Ron Wyatt iba kopal pre najväčšieho archeológa, ktorý kedy žil!“

Informácie postupne pribúdali. Priebežne som si overoval jednotlivé argumenty a miesta, viaceré vďaka Google Earth, ktoré si je možné prezrieť v pohodlí domova. Veľmi som si prial navštíviť Ronove múzeum v Nashville, v štáte Tennessee. Je tam množstvo fotografií, ktoré dokumentujú Ronove objavy a tiež rôzne predmety, ktoré Ron priniesol zo svojich bádateľských ciest. Do USA som šiel iba s otázkami, ktoré sa týkali Truhly zmluvy, pretože na ostatné som už odpoveď našiel. Riaditeľom múzea je Ronov dlhoročný spolupracovník, ktorý mi rád odpovedal

na otázky a zároveň dovolil o týchto veciach napísať. Za návštevu tohto múzea ďakujem mojej dcére, ktorá v tom čase pracovala v USA a všetko potrebné k návšteve osobne zariadila. Pravda o truhle zmluvy, ktorá obsahuje dosky desiatich Božích prikázaní, ktorými bude svet posudzovaný zohrá ešte dôležitú úlohu. *"Keď bude vynesенý rozsudok a knihy budú otvorené, každý človek bude posudzovaný podľa údajov napísaných v knihách, potom kamenné dosky, skryté Bohom do toho dňa, budú predstavené pred svetom ako norma spravodlivosti. Vtedy muži i ženy uvidia že nevyhnutný predpoklad ich záchrany, je poslušnosť k dokonalému Božiemu zákonu."* RH 1909/01/28

Príbeh vykopávok a objavu

Ron

V roku 1978 Ron a jeho synovia Dany a Ronny sa šli druhýkrát po sebe do Izraela k západnému pobrežiu zálivu Aqaba potápať a hľadať časti vojnových vozov v Červenom mori. Bolo to v období, keď Izrael okupoval Sinaj Peninsula. Práve na tomto mieste podľa doterajšieho zistenia, prechádzali Izraeliti cez more. Počas druhej cesty dostal Ron veľmi bolestivú lekciu. Uprostred niekoľko hodinového potápania sa a preskúmavania morského dna v hĺbke okolo 10 metrov sa domnieval, že voda odfiltruje všetko škodlivé slnečné žiarenie. Ale nohy mu tak bolestivo opuchli, že si nemohol obúť plutvy. Nakoľko sa v okolí nenachádzal žiadny motel, všetci boli nútení vrátiť sa do Jeruzalema. Keď sa jeho zdravotný stav zlepšil, rozhodol sa prezrieť si okolie hotela, v ktorom býval. Bolo to blízko

Damašskej brány. Kráčal pozdĺž starobylého kameňolomu, známeho ako predná stena kalvárie a rozprával sa s miestnym odborníkom na pamiatky. V určitom momente sa zastavili a Ronova ľavá ruka ukázala na miesto využívané ako smetisko. Stál a začal hovoriť: „*tam je Jeremijášova jaskyňa a truhla zmluvy je v nej.*“ Napriek tomu, že tieto slová vyšli z jeho vlastných úst a jeho vlastná ruka ukazovala na určité miesto, stalo sa to bez jeho vôle a želania slová povedať. V podstate to bolo prvý krát, kedy premýšľal nad truhlou zmluvy. Muž, ktorý bol s ním reagoval veľmi zvláštne. Povedal: „*To je úžasné! Chceme aby si kopal! Ja ti obstarám všetky povolenia, miesto na bývanie a jedlo!*“ Ron nevedel čo si má o tom myslieť. To, čo vedel určite bolo, že šlo o „nadprirodzenú“ skúsenosť, no bola to skúsenosť od Boha, alebo od niekoho iného? Ponuku toho muža musel odložiť na čas, pokiaľ zistí dôvod a aktuálnosť tohto miesta, v ktorom by sa mala truhla zmluvy nachádzať. Následne na to odišiel s chlapcami domov a odštartovalo sa vážne bádanie a štúdium o Truhle zmluvy. 2Moj 25,10-11 hovorí: „*Nech urobia z akáciového dreva truhlu dva a pol lakť a dlhú, poldruha lakť a širokú a poldruha lakť a vysokú. Oblož ju čistým zlatom; oblož ju zvnútra i zvonku a okolo nej urob zlatú obrubu.*“

Prečo by mala byť truhla zmluvy na tom mieste?

Pri skúmaní Biblie našiel Ron Wyatt poslednú zmienku o mieste truhly zmluvy v 2 Par. 35,1-19.

Ron a riaditeľ pamiatok

„A riekol Levitom, ktorí vyučovali všetok izraelský ľud, svätým Hospodinovi: Dajte truhlu svätosti do domu, ktorý vystavil Šalamún, syn Dávidov, izraelský kráľ. Nebude vám bremenom, ktoré by ste museli nosiť na pleciah, teraz len slúžte Hospodinovi, svojmu Bohu a jeho ľudu Izraelovi.“ Bolo to okolo roku 621 pred Kristom, iba 35 rokov pred zničením Jeruzalema a chrámu Nabuchodonozorom, keď Júda išiel do druhej fázy Babylonského zajatia. Z toho vyplýva, že truhla zmizla z Biblického záznamu niekedy medzi rokom 621 a 586 pred Kristom. Od doby úplného zničenia chrámu neexistovala žiadna pochybnosť o tom, že truhla zmluvy tam už nebola. Keď Ron pokračoval v štúdiu, spozoroval niečo zvláštne v 2 Kráľ. 24,13. **„A vyniesol odtiaľ všetky poklady domu Hospodinovho a poklady domu kráľovho a oťkol všetko náradie zo zlata, ktorého bol narobil Šalamún, izraelský kráľ, v chráme Hospodinovom, tak ako hovoril Hospodin.“**

Texty z 2 Kráľ. 25,13-18 a Jer.52,17-23 podávali veľmi detailný opis vecí, ktoré boli vzaté do Babylona z „kráľovho domu“ a „Božieho domu“, sú tu spomínané malé veci, ako sú „lyžice“ a iné, no zmienka o Truhle zmluvy stále nepadla. Taktiež nie je spomenutá na zozname vecí prinesených späť z Babylona. Pozrime sa na text z Ezd 1,7.11: **„A kráľ Cýrus vydal nádoby domu Hospodinovho, ktoré bol pobral Nabuchodonozor z Jeruzalema a bol ich dal do domu svojho boha. 8 A Cýrus, perzský kráľ, ich vydal skrze Mitredatu, správcu pokladu, ktorý ich odčítal Šešbacarovi, judskému kniežaťu. 9 A toto bol ich počet: tridsať zlatých mís, tisíc strieborných mís, dvadsaťdeväť veľkých nožov, 10 tridsať zlatých pohárov, štyristo desať strieborných pohárov druhotriednych a iných nádob tisíc. 11 Všetkých nádob, zlatých a strieborných, bolo päť tisíc štyristo. Všetko to odniesol Šešbacar spolu vtedy, keď sa sťahoval zajatý ľud z Babylona hore do Jeruzalema.“** Jeremiáš 28,3 píše: **„Ešte dva roky a navrátim na toto miesto všetky nádoby domu Hospodinovho, ktoré pobral Nabuchodonozor, babylonský kráľ, z tohto miesta a dopravil ich do Babylona. Všetko čo bolo vzaté do Babylona z „domu Boha“ bude navrátené.“** Keďže truhla nebola medzi vrátenými vecami, znamená to, že tam ani nikdy nebola odnesená. Šišak a Sennacherib taktiež vzali veci z „domu Božieho“ ale nespomínajú truhlu. Čo sa s ňou teda stalo?

V 2 Kráľ. 25,1 čítame: **„A stalo sa deviateho roku jeho kralovania, desiateho mesiaca, desiateho dňa toho mesiaca, že prišiel Nabuchodonozor, babylonský kráľ, i s celým svojím vojskom proti Jeruzalemu a rozložil sa proti nemu táborom, a vystavil proti nemu hradby dookola.“** Je tu písané o obliehaní Jeruzalema Babylonom, o tom že Baby-

lonská armáda bola „naklonená proti nemu“ a postavila „veže proti nemu naokolo“, čiže postavili „obliehaciu stenu“. Tento verš ďalej hovorí o obliehaní trvajúcom viac než rok a po tom (viac než roku) bolo mesto dobité. Na základe tohto verša Ron Wyatt pripúšťal, že Truhla zmluvy by mohla byť

Oblieliehanie

umiestnená tam, kde vtedy ukázal rukou. Nebol to priamy dôkaz, ale existujúca možnosť, že táto „obliehacia stena“ má niečo spoločné s truhlou.

Obliehacia stena

Tieto steny boli stavané útočnými vojskami z vonkajšej strany naproti hradbám mesta za účelom použitia zbraní proti mestu. Aké boli zbrane v tomto období? Prezradí nám to text z 2 Par. 26,14-15:

„A Uziáš im pripravil, všetkému vojsku, malé štíty, ťažké kopije, prilby, panciere, lučštie i kamene do prakov. A narobil v Jeruzaleme vtípne vymyslených nástrojov vojenských, myšlienky to vtípného muža, aby boli/mohli na vežiach a na uhloch strieľať strelami a hádzať veľké kamene. A jeho meno sa roznieslo široko ďaleko, pretože mu bolo zázračne pomáhané, až i zmocnel.“ Uziáš, o ktorom bolo rozprávané v tomto verši, bol kráľom pred viac ako 100 rokmi pred zničením Jeruzalema. Ďalej čítame, že mali „stroje“ na „vežiach“ a „baštách“, ktoré strieľali „šipy“ a „obrovské kamene“. Katapulty mali schopnosť zasiahnuť zameraný objekt na vzdialenosť väčšiu ako 300 m. Práve preto Ron predpokladal, že obliehacia stena by mohla byť ďalej od mestskej steny.

Vyrátal, že:

- Truhla musela byť ukrytá medzi 18-tym rokom Joziáša (kedy ju vzal do Šalamúnovho chrámu) o 35 rokov neskôr, keď bol chrám zničený.
- Na základe informácií z Písma nebola odnesená do Babylona, pretože informácie z Písma nám hovoria, že do Babylona išlo to, čo sa aj vrátilo
- Bola pravdepodobne skrytá v bezprostrednom čase zničenia chrámu, keď bol Jeruzalem obklúčený Babylonskou obliehacou stenou.
- Bola skrytá niekde medzi hranicou mestskej steny Jeruzalema a Babylonskou obliehacou stenou. Celé mesto aj chrám boli zničené v roku 586 pred Kristom Babylonskou armádou, takže truhla mohla uniknúť zničeniu alebo ulúpeniu iba tým, že nebola v meste.

Miesto, na ktoré Ron Wyatt ukázal bolo miestom medzi vonkajšou stranou mestskej hradby a obliehacou stenou. Bola to domnienka založená síce na štúdiu, ale stále bola iba domnienkou. No bol to dostatočný dôvod, aby tam išiel a začal vykopávky.

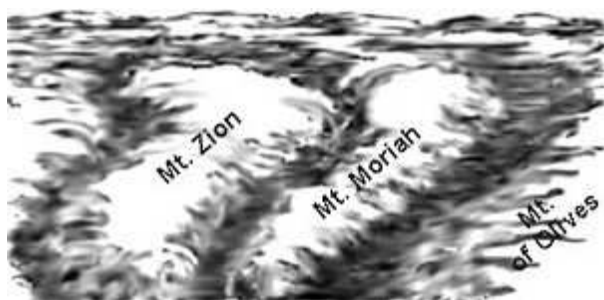
Apokryf

Pred tým ako budeme pokračovať ďalej spomeniem 2 existujúce odkazy na nebiblické zdroje, ktoré sú zaujímavé. V apokryfickej knihe 2 Makabejskej 2,2–8 pisateľ v tomto liste pre „Židovských príbuzných v Egypte, Židom, ktorí sú v Jeruzaleme a tým, ktorí sú v Judskej zemi“, vysvetľuje kde vzal túto informáciu. Tie isté fakty sú opísané v oficiálnych záznamoch a pamätiach Nehemiáša. „Tak ako Nehemiáš pozbieral kroniky kráľov, spisy prorokov, práce Dávidove, a kráľovské listy o cirkevných daroch, nájdené v jeho knižnici, tak Judáš tiež zbieral všetky knihy, ktoré boli cirkevné ako výsledok nášho nedávneho rozporu. Toto sú naše vlastníctva, a ak potrebujete akékoľvek z nich, pošlite pre ne pošťára.“ Za povšimnutie stojí aj: kvóta 2 Makabejských, hore, mohlo znamenať, že truhla nebola skrytá na hore, na ktorej bol Mojžiš keď videl zasľúbenú zem, ale namiesto toho to mohlo znamenať, že truhla bola skrytá v hore, ktorú Mojžiš videl hľadiac na zasľúbenú zem. Z hory Nebo mal možnosť

vidieť Jeruzalem aj na základe nadmorskej výšky. V pseudoepigrafickej knihe „Paralipomena Jeremiašova“ (znamená zvyšujúce slová Jeremiášove) je tiež písané, že Jeremiáš v poslušnosti k Božiemu príkazu skryl cirkevné veci z chrámu tesne pred zničením Jeruzalema. Samozrejme, ani jedna z týchto kníh nie je dôveryhodná natoľko, aby sme jej verili úplne presne napriek tomu, že ukazuje silnú tradíciu, že Jeremiáš skryl alebo mal niekoho, kto skryl truhlu a ďalšie veci z chrámu. Možno ju môžeme hľadať v období Joziáša, keď bol Jeremiáš prorokom v Jeruzaleme (truhla zmluvy bola vtedy prinesená späť do chrámu), alebo ju nájsť v období zničenia Jeruzalema.

Ďalšie zistenia

Logickou a dôveryhodnou by bola domnienka, že Boh mohol viesť Jeremiáša, aby truhlu spolu s ďalšími vecami ukryl. Taktiež Jeremiaš napísal o truhle, pozri Jer. 3,16: **„A stane sa, keď sa rozmnožíte a rozplodíte v zemi v tých dňoch, hovorí Hospodin, že nepovedia už viacej: Truhla zmluvy Hospodinovej, ani nevstúpi na srdce, ani si nespomenú na ňu, nikomu nebude chýbať ani jej viacej nespravia.“** Spomenuté tvrdenie bolo v období panovania Joziáša (v.6) a potvrdzuje nám, že truhlu mali stále vo svojom vlastníctve. Celá táto pasáž začínajúca šiestym veršom je obhajobou návratu z ich odpadnutia, hoci ich zajatie bolo už predpovedané Izaiášom. Preto sa stali tieto verše o truhle zmluvy predpoveďou, že ju už nebudú vlastniť, keď sa navrátia zo zajatia. Iba o dva verše nižšie čítame v Jer 3,18: **„Zem severu bol Babylon, kde strávili 70 rokov v zajatí.“** Ak je toto porozumenie textu správne, naznačuje to Jeremiášove poznanie o tom, že Truhlu zmluvy po návrate z Babylona nebudú mať. Ešte je dôležité poznamenať jasný náznak toho, že „sa nebude znovu vyrábať“, čo dokazuje, že tu neexistuje žiadny sľub opätovného obnovenia. (Z historických prameňov vieme, že v Zorobábelovom aj v Herodesovom chráme truhla zmluvy vo svätyni svätých chýbala.) Kniha Ezechiel síce opisuje inštrukcie k chrámu, no stále nezahŕňa zmienku o Truhle zmluvy. V čase obklúčenia Jeruzalema Babylonskou obliehanou stenou to vyzeralo ako keby sa truhla úplne stratila. Ron si však pripúšťal aj alternatívu, v ktorej by bolo možné ukrytie truhly medzi obliehacou stenou a hradbami mesta. Jednoducho ju niekto vzal, skryl a ešte doteraz nebola objavená. Citácie, ktoré sme čítali hore korešpondujú s tým časom aj obdobím. Jeruzalem stojí na dvoch

kopcach. Jeden je tradičný vrch Moria a druhý vrch Sion. Moria sa nachádza vpravo a Sion zasa naľavo (hoci Biblia uvádza celé mesto ako „Sion“). Celkom napravo môžeme vidieť Olivovú horu. Vrch Moria je spomenutý iba dvakrát v Biblii. Prvý krát ako miesto, kde mal Abrahám obetovať Izáka a druhý krát je miestom, kde bol postavený chrám (1.Moj 22,2 a 2 Par. 3,1). Ron chcel kopat' v lokalite, ktorá je časťou severného výbežku hory Moria. Na východných, južných a západných stranách Jeruzalema sú veľmi hlboké údolia, ktoré chránili mesto pred cudzími útočníkmi. Ale na tejto severnej strane sú zraniteľnejší a to znamená, že terén je prístupný. Preto bola „suchá priekopa“ alebo jarok určený nato, aby nepriateľ nemal možnosť jednoducho prebúrať hradby pozdĺž tohto hrebeňa.

Zaujímavý je aj citát z inšpirovanej knihy Proroci a králi kde je uvedené: *Medzi vernými, ktorí ešte zostali v Jeruzaleme a poznali Boží zámer, boli niektorí muži, čo chceli posvätnú truhlu s doskami Desatora ukryť pred rukami nepriateľa. A to aj urobili. V žiali a v zármutku skryli truhlu v jaskyni, kde bude ukrytá pred obyvateľmi Izraela i Júdska, pretože zhrešili a späť ju už nedostanú. Táto posvätná truhla je dosiaľ skrytá, odvtedy, čo bola uložená na tajné miesto, nikto sa jej už nedotkol.* (PK 453)

Severná časť Moria bola používaná ako lom na kameň. Miesto, na ktoré Ron ukázal bolo pozdĺž lomovej tváre (lebky) hory Moria. Táto časť útesu sa podobá na „lebku“ a veľa ľudí verí, že to bola Golgota či Kalvária, kde bol ukrižovaný Kristus. Luk 23.33 hovorí: **„A keď prišli na miesto, zvané Lebka alebo Umrčia hlava, tam ho ukrižovali, aj tých zločincov.“** Nachádza sa tu aj miesto nazývané „záhradný hrob (veľa ľudí verí, že tu bol pochovaný Kristus)

Golgota
dnes

Miesto ukrižovania
v súčasnosti

Záhradný

Ján 19,41.42 píše: **„Na mieste, kde Ho ukrižovali, bola záhrada a v záhrade nový hrob, v ktorom ešte nikdy nikto neležal. Tam teda položili Ježiša, keďže bol prípravný deň Židov a hrob bol blízko.“** Predná stena zákopu je niekoľko desiatok metrov dlhá. Ron veril, že to bolo miestom ukrižovania a hrobom Jozefa z Arimatie, ktorý pochoval telo Kristovo. Hoci boli tieto údaje zaujímavé, s Ronovým projektom súviseli len čiastočne, preto hľadal ďalej.

Vykopávky sa začínajú

Písal sa január 1979, keď sa Ron a jeho synovia vrátili do Jeruzalema. Sneh pokrýval zem. Ron určoval, ako a kde začať. Miesto, na ktoré prvýkrát ukázal, bolo používané ako smetisko. Toto smetisko sa nachádzalo pozdĺž bývalého lomu na kameň. Preskúmal všetky miesta priľahlé k lomu a zistil, že pôvodná kamenná podlaha bola hlboko pod súčasným povrchom. V minulosti bol Jeruzalem mnohokrát zničený. Obvyklou metódou prestavby v starovekých mestách bolo jednoducho budovať na troskách, čo zostali. V dnešnej dobe je odpad odstránený predtým, ako sa začne budovať. Toto je dôvod prečo sú archeológovia schopní nájsť toľko záznamov miest, ktoré existovali v tej istej časti. Odkrývali časť po časti dolu, až kým prišli k základom, ktoré označovali, že sa dostali k prvému - základnému mestu. Miesto, na ktorom sa Ron rozhodol kopať malo povrch zeme o niekoľko metrov vyššie ako povrch lomu na juhu pred mestskou stenou. Keďže sa nedalo inak, začali kopať priamo dolu. Objavili obrovský balvan z ktorého kúsok vyčnieval. Ron sa teda rozhodol začať kopať niekoľko metrov vpravo. Bola to zdĺhavá práca, kým títo traja, Ron, Danny a Ronny mohli premiestniť niekoľko ton kamenia či trosiek, pretože to všetko museli preosiať pre ďalšie možné náhodné nálezy. Takto znela požiadavka Oddelenia pamiatok, s ktorým spolupracovali.

Niektu tu kopal pred 100 rokmi

Keď Ron lokalizoval miesto a začal s vykopávkami, spozoroval, že niekto pred ním na tom istom mieste kopal. Neskôr zistil, že niekedy v rokoch 1880 - 1890 bol generál Gordon na návšteve u známych, ktorí sa presťahovali do Jeruzalema. Ich dom stál blízko severného múra. Pohľad z okna mu poskytoval dobrý výhľad. Vďaka nemu si všimol zaujímavý prírodný skalný útvar, ktorý vyzeral ako lebka. Hneď ho napadla

Golgota v minulosti

myšlienka, či to nie je miesto, kde bol podľa Biblie ukrižovaný Ježiš Kristus. Jeho presvedčenie bolo tak silné, že zorganizoval tím robotníkov a začali kopať. Dostali sa až do jaskynného systému, v ktorom Ron Wyatt o 100 rokov neskôr objavil Truhlu zmluvy. V priebehu prác bol Gordon odvolaný do nejakej vojenskej operácie, kde v bitke o Khartoum zahynul. Práce sa zastavili, miesto upadlo na 100 rokov do zabudnutia, ale nevšedný útvar zostal známy.

Prvý objav

Kopali dole pozdĺž útesu pripomínajúceho lebku, odkrývajúc stenu zakrytú zeminou, ktorú premiest-

ňovali. Zrazu Ron spozoroval niečo ako „poličku,“ či výklenok v útese. Ako kopal ďalej, objavil tri takéto výklenky vytesané do útesu. Menší sa nachádzal na pravej strane. Neskôr sa Ron na základe súvislostí presvedčil, že výklenky boli vytesané na to, aby držali „tabuľky“ na ktorých boli nápisy v troch jazykoch pri ukrižovaní. Kopaním hlbšie sa ukázalo, že sa tam už nenachádzali žiadne ďalšie výklenky. Ron popísal tabule troma rôznymi jazykmi, rozložil ich do výklenkov a odfotografoval. Pozrime si text z Luk 23,38: „**A bol aj nápis napísaný nad ním, písmom gréckym, latinským a hebrejským: Toto je kráľ Židov.**“

Rímske ukrižovania

Ron študoval dostupné informácie o rímskych ukrižovaniach a objavil, že boli formou trestu ktorý slúžil ako zastrašenie. Dobré známa citácia Quintilianovho vysvetlenia: „*kedykoľvek keď ukrižujeme zločincov, vyberáme preplnené hlavné cesty, pretože ukrižovaných môže vidieť veľa ľudí, kráčať okolo so strachom a preto nie je nič lepšie ako takýto príklad.*“ Rímske ukrižovania sa skladali z troch základných častí. Všetky boli dokonale opísané v prípade Kristovho ukrižovania. Najprv bičovanie, potom nesenie trámu (hrady) a nakoniec pripojenie tejto hrady na zvislý stĺp.

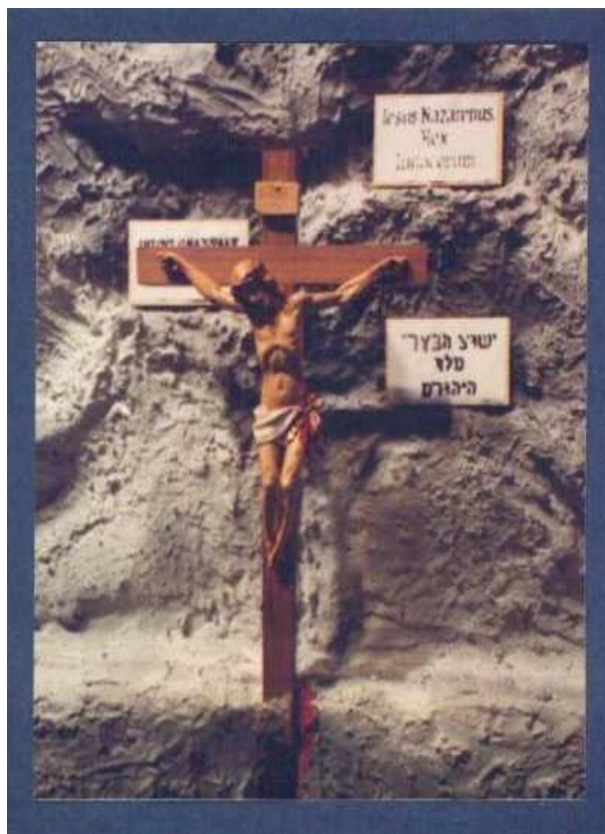
Môžeme to vidieť ako formu zastrašovania, keď zločinca vystavia na dobre viditeľnom mieste pre okoloidúcich ľudí. Text z Mar 15,29 nám hovorí:

„**A tí, čo tade chodili, rúhali sa Mu, potriasali**

hlavami a hovorili: Hej, Ty, čo boríš chrám a za tri dni ho vystavíš, zachráň sa, zostúp z kríža! Ďalší text z Mat 27,39 uvádza: „**A tí, ktorí chodili pomimo, rúhali sa mu pokyvujúc svojimi hlavami.**“

Rimania používali tabuľky pokryté sadrou, popísané čiernymi písmenami. Tieto tabule boli väčšinou nesené pred obeťou na ceste k ukrižovaniu a potom umiestnené nad kríž, na dobre viditeľné miesto. Predstava o Kristovom ukrižovaní vyzerala asi tak, že Pilát napísal jednoduchú tabuľku, ktorá sa umiestnila na Ježišov kríž. Presné umiestnenie tabuľky bolo nad Jeho hlavou kvôli okoloidúcim. Aby boli okoloidúci schopní prečítať si tieto tabuľky napísané v 3 rôznych jazykoch, potom by museli byť dostatočne veľké, resp. oveľa väčšie ako tradične kreslená malá tabuľka.

Bolo to len nedávno, čo sme vyskúšali veľkosť a viditeľnosť tabuľ. Keď sa v našom novom múzeu umiestnili informačné tabule, ktoré sa voľným okom zdali dostatočne veľké (veľkosť písmen bola 15x20 cm) na budovu a prešlo sa cez cestu, či už len na koniec parkoviska, zistili sme, že boli veľmi ťažko čitateľné. Práve preto by bola tabuľka písaná Pilátom na kúsok papiera s pripevnením na kríž nečitateľná, hoci by ste stáli priamo pred krížom. V Jeruzaleme boli používané 3 rozdielne jazyky: hebrejský, grécky a latinský, takže tabule nad Kristovou hlavou boli omnoho väčšie, ako by sme si

bežne predstavovali. Keď Ron opätovne študoval texty týkajúce sa nápisov pri Kristovom ukrižovaní zistil niečo zaujímavé. Hoci preklad uvádza pojem **NA** kríži, gréčtina to prekladá ako **NAD** krížom. Verše z Ján 19,19-20 uvádzajú: „*A Pilát napísal i nápis a položil na kríž. A bolo napísané: Ježiš Nazaretský, kráľ Židov. A ten nápis čítali mnohí zo Židov, lebo miesto, kde bol Ježiš ukrižovaný, bolo blízko mesta. A bolo napísané hebrejsky, grécky a latinsky.*“ V Mat 27,35-37 zasa čítame: „*A nad jeho hlavu vyložili jeho vinu napísanú: toto je Ježiš, ten kráľ Židov.*“ V hornom citáte od Jána je písané, že „titul“ bol daný „na“ kríž, grécke slovo je tu preložené ako „NA“ „epi“. Evanjelisti Matúš a Lukáš uvádzajú v nasledujúcich veršoch ten istý „titul“ písaný ako „epi“, no preložený ako „NAD“. Čítajme v Luk 23,38: „*A bol aj nápis napísaný nad ním, písmom gréckym, latinským a hebrejským: Toto je kráľ Židov.*“ Takže tento text nevyklučuje možnosť takto umiestnených tabuliek.

V nebezpečenstve pádu

Keď pokračovali v kopaní priamo dole, na jednej strane bola stena pevná, ale na druhej strane stena zo zeminy prejavovala známky nestability. Ron sa začal obávať, že sa to môže čoskoro zrútiť. Mohol by nastať aj prípad, že by ich to tam mohlo za živa pochovať. Rozhodol sa vrátiť pozdĺž útesu k miestu, na ktoré pôvodne ukázal. Cítil obavy kvôli veľkému balvanu ktorý našiel hneď pod povrchom, no podvedome tušil, že nemá inú možnosť.

Späť na pôvodné miesto

Keď začali vykopávky okolo veľkého balvanu, Ron objavil, že za ním bolo ešte dostatočné miesto na kopanie. Čoskoro sa dostali k ďalšej zaujímavej veci. Bola to diera, ktorá prechádzala cez kameň. Zrejme slúžila na zaseknutie lana. Očisteniu nájdeného objektu bola venovaná špeciálna starostlivosť, pretože mal dôležité využitie, ktoré mohli objasniť až neskôr. Prvou časťou, ktorú začali odkrývať bolo miesto, kde útes vyzeral ako stena. Bol to šikmý útes vytvárajúci „strechu“ nad miestom kde kopali. Pri kopaní nachádzali vrstvy, ktoré obsahovali veľké množstvo keramických úlomkov. Našli dokonca aj niekoľko neporušených kusov.

Obilné skladové kontajnery neskôr používané ako cisterny

V hĺbke 12-tich m pod súčasným povrchom zeme sa pri odvážaní trosiek objavila kruhová komora v priemere približne 5-tich m vytesaná do skaly so schodmi z hora až na dno. Po určitom období to bolo upravené, omietnuté a neskôr používané ako cisterna. Obe tieto

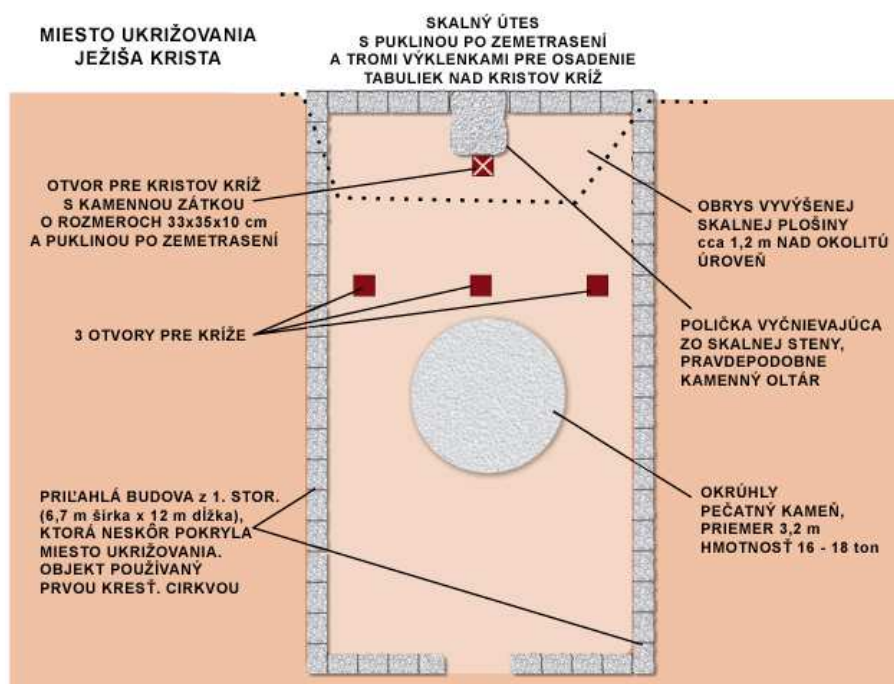
možnosti mohli vysvetliť prítomnosť „diery na lano“ vysekanej v útese, bolo to na lano, ktoré držalo vedro alebo krčah, spúšťajúci sa dolu do cisterny na obilie či vodu. Keď Ron presekával omietku, našiel

veľké množstvo keramiky uprostred špiny a trosiek použitých na formovanie cisterny. Keď odovzdal tieto keramické úlomky do úradu pre pamiatky, po preskúmaní ho informovali o niektorých úlomkoch pochádzajúcich z čias Jebuzitov (boli to obyvatelia pred tým ako Dávid dobyl mesto). Niektoré kusy z keramiky pochádzali z Rímskych čias, čo môže znamenať, že obilný kontajner bol omietnutý počas Rímskeho obdobia.

Kopanie tunela pozdĺž útesu

Postupne ako klesali cez zeminu a trosky, boli schopní rozoznávať Rímsku vrstvu na základe nálezov keramiky a mincí. Ron s pomocníkmi prikryl kruhovitú šachtu veľmi opatrne, aby všetko uchovali a začali kopat' tunel pod súčasným povrchom pozdĺž útesu na úrovni rímskej vrstvy. Hľadal sa vchod do jaskyne alebo tunel v podzemnej časti útesu. Ronov ďalší objav bol taký príšerný, že sa ešte stále chveje, keď o tom hovorí. „miesto kameňovania ľudí“

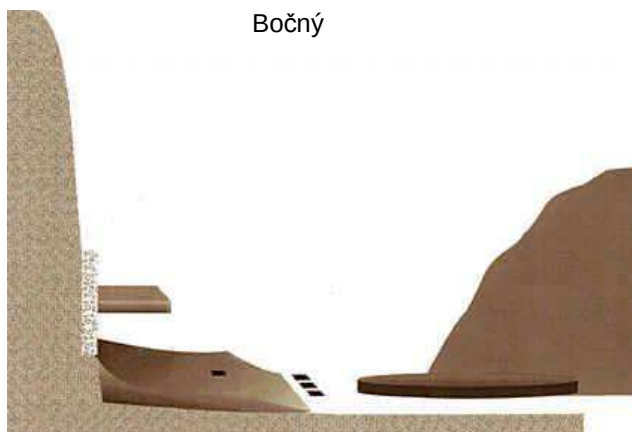
Obilná šachta bola vytesaná do pevného kameňa. Keď Ron začal kopat' tunel od vysekaných výklenkov zistil, že kamenná podlaha neočakávane skončila asi 1,2 - 1,5 metra od okraja šachty. Počas kopania asi jeden meter priamo dolu našiel väčšie množstvo kameňov približne vo veľkosti pásty alebo ešte väčšie. Keď sa cez ne prehrabával, našiel niekoľko ľudských kostí. Konkrétne to boli kosti z prstov. Veril, že vie čo toto predstavuje. Je samozrejme bežné nájsť kamene pri vykopávkach, no nie je bežné nájsť ich v určitej veľkosti a v takom množstve na jednej kope. Istotne to nebol hrob. Roztrúsené kosti medzi veľkými kameňmi viedli Rona k jedinému záveru a to takému, že šlo o miesto, kde kameňovali ľudí. Skutky 7,57-58 hovoria: *„A oni skríkli veľkým hlasom, zapchali si uši a jednomyselne sa vrhli na neho a vyhnali ho von z mesta a kameňovali.“*

Budova z prvého storočia

Čoskoro sa našli zvyšky budovy, ktorá tu bola postavená. Táto budova bola priamo priľahlá k útesu a časť zadnej steny rozšírená pozdĺž súčasného tvárového útesu. Základy budovy boli stále na mieste. Keď Ron študoval tie najzachovalejšie časti, objavil opracovaný kameň vyčnievajúci horizontálne zo steny proti útesu. Ronov prvý dojem mu našepkával, že by to mohol byť oltár. Na povrchu bol veľmi hladký. Kúsok pred týmto „oltárnym kameňom“

Ron spozoroval veľmi nezvyčajný kamenný kúsok. Keď preveril tento kameň, videl že bol pokrytý travertínom. Travertín sa formuje, keď podzemná kyslá voda preteká cez skôr existujúci vápenec

Bočný

a rozpustí uhličitán vápenatý. Voda obsahujúca uhličitán vápenatý preteká cez objekty sa začína vyparovať alebo strácať svoj oxid uhličitý. V tomto prípade šlo o opätovné uloženie vo forme povlaku cez kameň v rozvrstvení pokrytia. Ron videl, že tento kameň bol príliš symetrický na to, aby bol prírodne vytvorený. Rozhodol sa ho vziať a dôkladnejšie preskúmať. Pri zodvihnutí spozoroval, že prikrýva štvorcovú dieru vytesanú do základu.

Diera určená pre kríž?

Okolo bolo veľké množstvo špiny a trosiek. Keď skúmal túto dieru a prečistil od nečistôt zistil, že obsahovala trhlínu pokračujúcu ďalej.

Kamenná zátk

Skúšal odkryť viac špiny a trosiek. Podarilo sa mu vypátrať niečo podobné ako plošinu, či výstupok zo základu, ktorý pokračoval ďalej okolo 2,5 metrového od útesu. Táto štvorcová diera bola

vytesaná v spomenutom „výstupku“. Ron nenašiel už žiadne ďalšie podobné diery ako táto. Začal kopat' do zhustenej pôdy trochu vpredu pred touto dierou. Bolo to okolo 1,2 metra pred tým, ako prišiel na nižšie položené miesto, v ktorom objavil ďalšie 3

štvorcové diery vytesané do skaly pred týmto „výstupkom“. Jeho merania ukázali, že vyvýšený „výstupok alebo plocha“ so štvorcovou dierou a trhlínou boli umiestnené 1,2 metra priamo nad tromi vytesanými výklenkami v tvárovom útese, no tentoraz nad povrchom zeme. Jeho skorší záver týkajúci sa výklenkov, ktoré boli pre tabule s nápismi v troch jazykoch, bol podporený dôkazom

nájdenia viacerých štvorcových dier v hĺbke okolo 30 cm vyrezaných do základu, o ktorých bol presvedčený, že boli určené na kríže. Tá jedna diera umiestnená nad ostatnými mohla patriť Kristovmu krížu! Kostra stavby, ktorá zostala neporušená ukázala, že budova zakrývala celý tento priestor. Ron došiel k záveru, že na tom mieste bol postavený kresťanský kostol. Kamenná stena vyčnievajúca pozdĺž útesu za dierou po kríži bola na „výstupku alebo plošinke“ základu. Prišlo sa na to, že toto miesto bolo pre obeť ukrižovania situovaného niekoľko stôp nad ostatnými ukrižovanými osobami. „Oltárový kameň“ bol umiestnený v skalnej stene. Vyčnieval horizontálne, takmer priamo nad dierou po kríži s trhlinou.

„Trhlina“ v diere po kríži

Trhlina pokračujúca ďalej z diery po kríži, vznikla zemetrasením (nenašla sa žiadna stopa, ktorá by dokazovala vznik vytesaním). V Mat 27, 51 čítame: „*A hľa, chrámová opona sa roztrhla na dve, od vrchu až dolu, a zem sa triasla, skaly pukali.*“ Keď Ron vyčistil diery po kríži, našiel jej dno a odmeral ho. Hĺbka diery merala 60 cm, no trhlina pokračovala oveľa hlbšie. Vtedy tú trhlinu nevyčistil ani nezmeral. Až o rok neskôr zistil, že trhlina bola hlboká okolo 6 metrov.

„Datovanie“ zvyškov Budovy

Ron Wyatt našiel aj mince, ktoré mu pomohli určiť vek budovy. Objavil tiež rímsku mincu s cisárom Tibériusom, ktorý bol vládcom od roku 14 - 37 nášho letopočtu. Tibériusova minca bola najstaršou mincou, ktorú tam našli. Novšie mince boli z roku 135 nášho letopočtu, no nenašiel žiadne novšie už nenašiel. Spomenuté súhlasí s históriou Jeruzalema. Budova mohla byť postavená medzi časom ukrižovania a rokom 135 nášho letopočtu. Predpokladá sa, že bola postavená po roku 70 nášho letopočtu. Pred rokom 70 (keď boli mesto a chrám úplne zničené Rímskym generálom Titusom). Jeruzalem bol stále pod rímskou nadvládou a ukrižovanie sa stále používalo. Jozefus hovorí, ako Titus počas obliehania Jeruzalema ukrižoval okolo 500 ľudí denne (Židovské vojny, Kniha 5, kapitola 11, odsek 1). Po zničení v roku 70 n. l., bola väčšina židovských obyvateľov zavraždená, či predaná do otroctva. Mesto sa tak zredukovalo na Rímsky tábor. Vespánci ponúkli majetok Jeruzalema na predaj cudzincom, no nie sú známe žiadne záznamy, kto túto zem kúpil. Posádka 800 Rimanov v tábore bola postavená ako stráž, ktorá mala zabezpečovať neobnovenie mesta. Rimania nenávideli Židov a preto po 70-tom roku bol Jeruzalem iba rímskym táborom. Kresťania boli Rimanmi domnelo tolerovaní a podporení faktom z roku 130, keď cisár Hadrián prišiel do Jeruzalema a chcel ho vybudovať ako Rímske mesto pomenované Aelia Capitolina, čím ukázal svoju priazeň kresťanom počas zákazu vkročenia Židom do mesta. Táto a tiež iné záležitosti prispeli k vzbure medzi Židmi v Júdei v roku 132, ktorá skončila smrťou pol milióna židovských mužov. Od tohto času sa Júdea už nevolala Júdeou, ale Palestínou. Nové rímske mesto Aelia Capitolina zostalo mestom, no neprosperovalo. Mincu, ktorú Ron našiel v starobylej budove z roku okolo 135 indikuje, že hoci bola postavená a istý čas určite obývaná/využívaná, bola v tej dobe opustená a zanechaná. Základy stavby sú stále neporušené z čoho vyplýva, že táto budova nepodľahla zničeniu rukami útočníka, ale zostarla a prestala sa používať.

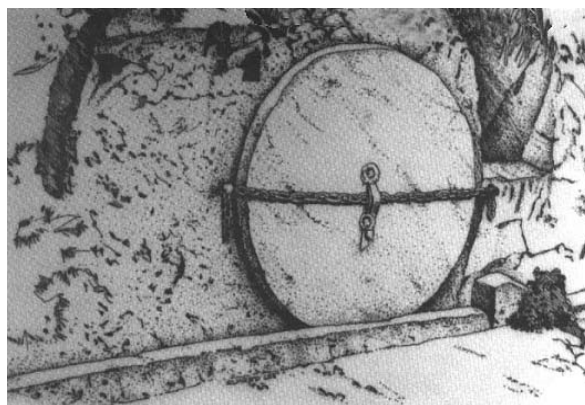
Obrovský kameň

Keď pokračovali v čistení oblasti okolo tvárového útesu, schéma budovy bola veľmi jednoduchá. Jedna stena bola súbežná s útesom pozdĺž miesta, kde bol „výstupok, resp. plošina“. Dve vonkajšie steny vystupovali v 90° stupňových uhloch z každého konca tejto prvej steny. Začali kopat', aby našli poslednú stenu, no vzápätí objavili ďalší ručne opracovaný kameň. Nájdený kameň mal hrúbku okolo 60 cm a kus z neho, ktorý vyčnieval zo špiny a trosiek bol okrúhly a dal by sa kotúľať. Čistením okolo kameňa Ron spozoroval jeho obrovské rozmery a predpokladal, že je to možno kameň z hrobu Jozefa z Arimatie, v ktorom bol pochovaný Kristus. V prípade, že Ronove domnienky boli správne, mohlo ísť o budovu skorého kresťanského kostola, kam tento kameň z hrobu odkotúľali. Spomínaný nález vyzeral byť väčší ako akýkoľvek kameň, ktorý kedy videl alebo o ktorom čítal. Najväčší nájdený kameň mal priemer 1,7 metra, no tento ho oveľa prevýšil. Jeho priemer bol cez 3,2 metra! Mat 27,60 hovorí: *„Položil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly, privalil veľký kameň k otvoru a odišiel.“*

V záhradnej hrobke

Záhradná

Zapečatený

Záhradný hrob bol objavený už v roku 1867, keď majiteľ pozemku kopal cisternu na vodu. V čase Ronových vykopávkov bol hrob pod povrchom mnoho rokov pochovaný v špiny a troskách. Keď

Miesto v hrobke kde bolo uložené telo.

vlastník pozemku objavil hrob, upustil od zámeru vybudovať cisternu na tom mieste. Aj generál Gordon z Británie navštívil túto krajinu a presvedčil sa, že útes podobný lebke je relatívne blízko hrobu a toto bolo skutočným miestom ukrižovania. Objavený hrob spĺňal podmienky Ježišovho hrobu. Ján 19,42 píše: *„A pretože mali Židia deň prípravy, a že bol hrob blízko, teda tam položili Ježiša.“*

Tento fakt sa stretol s horlivou opozíciou zo strany tradicionalistov, ktorí boli neoblomní v tvrdení, že svätý hrob vo vnútri mesta je tým pravým miestom. Čoskoro to podnietilo vznik skupiny stúpcov

podobného názoru. Po kompletnej vykopávke by toto miesto potrebovalo dôkladnejší prieskum, ktorý by preukázal bližšie súvislosti, že šlo o hrob z 1. storočia nášho letopočtu v čase Krista. Nás ale najviac zaujíma chýbajúci „kameň“ z hrobu, pred ktorým sa nachádzal žliabok. Žliabok bol vytvorený pre lepšie kotúľanie a usmernenie kameňa, ktorého šírka bola 60 cm. Šírka žľabu zodpovedala veľkosti nájdeného kameňa, ktorý Ron objavil. Ďalší hrob v blízkosti tohto miesta je hrobom kráľovnej Heleny Adiabene z 1. storočia. Je umiestnený ďalej na sever a má podobný, ale menší žľab ako ten v Záhradnom hrobe. Žľab slúži na vedenie, či usmernenie zatváracieho kameňa, na konci ktorého má šikmé miesto. Šikmé miesto sa využívalo na to, aby kameň zostal v zatvorenej polohe. V Mat 27, 59-60 sa dočítame: *„Jozef vzal teda telo, zavinul ho do čistého plátna, položil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly, privalil veľký kameň k otvoru a odišiel.“*

Takmer 2 roky vykopávok

V tomto čase Ron a jeho chlapci pracovali na týchto miestach takmer 2 roky. Začali v januári 1979

a teraz sa písal koniec roku 1980. Samozrejme, nepracovali nepretržite. Ron bol anestéziológ so záväzkami v nemocniciach, v ktorých pracoval. Aj napriek tomu navštívil Jeruzalem viackrát do roka, hoci mohol zostať vždy maximálne na týždeň či dva. Boh to požehnával, pretože urobili veľa úžasných objavov a našli množstvo artefaktov. Niektoré z nich môžete nájsť v Ronovom múzeu. Vďaka hľadaniu vchodu do jaskyne, či tunela pod útesom objavili celý jaskynný systém. Počas hľadania Ron povedal chlapcom o tom, že dostal vnuknutie na prebúranie kameňa v útese. Kameň bol príliš tvrdý a Ron vedel,

že to bude veľmi náročná práca. Potom aj chlapci povedali otcovi, že by mali preraziť ten kameň v útese. Bola to zrejme jediná zostávajúca možnosť. S kladivami a sekáčmi začali pracovať. Netrvalo dlho a prebúrali sa do otvoreného priestoru. Zväčšili dieru, v ktorej uvideli jaskyňu okolo 4,5 metra vysokú a takmer toľko širokú. Vplazili sa dnu a konečne sa dostali do vnútra hory Moria.

Vo vnútri jaskynných systémov

Takmer po 2 rokoch kopania a razenia tunelov pod zemou bolo na dennom poriadku nachádzanie artefaktov a odkrývanie úžasných vecí. No teraz sa ocitli ako keby v neplodnej dutine. Čoskoro zistili, že to bola iba malá časť veľmi rozsiahleho labyrintu prírodných jaskýň a tunelov vo vnútri hory. Skoro jeden rok skúmali toto miesto a nenachádzali v ňom žiadne nálezy po ľudskej prítomnosti. Tieto prírodné tunely neboli pospájané jeden k druhému. Ron tak strávil veľa hodín prebíjaním sa cez jaskynné steny hľadájąc vedľajšie priestory, ktoré aj našiel. No nevypátral nič. Rok 1981 sa blížil ku koncu a Ron s chlapcami išli na dovolenku do Jeruzalema, kde pracovali. Aj keď tam bola v tomto období zima, jaskynný systém mal vždy stálu a príjemnú teplotu. Ako čas plynul, práca sa stala čoraz viac náročnejšou pre troch ľudí. Začali chorľavieť, dostávali horúčky a zimnicu. Vdychovaný prach počas dlhých rokov v podzemí si začal pýtať svoju daň. Prejavovali sa u nich príznaky pneumónie (zápalu pľúc). A tak sa stalo, že na štedrý večer musel Ron poslať Ronyho späť do USA, pretože bol chorý. Za ním nasledoval na nový rok aj Danny. Ron ochorel tiež, lenže tento pobyt bol pre neho veľmi výnimočný.

Prísľub

Ako bolo spomenuté pri predchádzajúcom probléme, Ron Boha nikdy nepočul reálne hovoriť. Nepočul Jeho hlas. Vždy sa iba modlil za to, čo by mal robiť. Ako odpoveď na modlitby dostával niekedy „vnuknutie“. Teraz už kopal veľmi dlho a začal premýšľať, či iba nestráca čas a náhodou zle nepochopil, čo mal vlastne robiť. Ako vždy, modlil sa za to, čo má robiť ešte predtým, ako naplánoval nejakú cestu. Písal sa december, rok 1981 a odozva stále neprichádzala. Prišiel mu na rozum príslub, ktorý dostal, že nájde truhlu zmluvy na tejto ceste. A veril celým srdcom, že príslub nájdenia Truhly zmluvy na tejto ceste bol od Toho, kto je schopný takýto príslub aj dodržať. Veci boli horšie, ako sa na prvý pohľad zdali. Danny a Rony boli chorí a Ron bol pravdepodobne tiež dosť chorý ako oni, ale vytrval a zostal pracovať sám bez chlapcov. Pomoc pri práci však stále potreboval ako soľ. Počas vykopávok za tých niekoľko rokov najímal miestnych pomocníkov, najčastejšie na povrchu zeme. Dával im prácu, ako vyťahovanie zeminy a trosiek. Vždy, keď robili vykopávky a končili prácu, museli pri odchode kompletne upraviť povrch zeme danej oblasti, kde pracovali. Len pod touto podmienkou mohli pokračovať v práci. Za tie roky sa presunuli tony zeme a trosiek a to vyžadovalo naozaj pomoc pri vyťahovaní tohto materiálu na povrch. V tom čase stretol Ron jedného mladého chlapca, ktorý sa mu pozdával a najal ho na prácu v období, keď boli Rony a Danny chorí. Mladého arabského chlapca volali „James“ preto, aby bola chránená identita jeho rodiny. Táto rodina vlastní pozemok v Hebrone, na ktorom je jaskynná hrobka (tá hrobka, o ktorej je Ron presvedčený, že je to skutočná jaskyňa Machpelah). „James“, ktorý si získal Ronovu dôveru, bol malý a štíhly. Bol perfektný na to, aby sa vtesnal cez úzke štrbiny pri vykopávkach.

Preskúvanie každého „kútika a štrbinky“

Ron a jeho chlapci objavili väčšinu tunelov, ale stále zostávalo ešte niekoľko neobjavených. Ron sa rozhodol tentoraz všetko prebádať. Spolu s Jamesom sa plazili cez systém tunelov, teraz už oveľa väčších, kvôli miestam, ktoré už predtým otvorili a preskúmali. Ron vždy rozhodol kam pôjdu ďalej. Ak našli nejakú štrbinu, Ron ju natoľko zväčšil, aby James mohol cez ňu prekĺznuť, prezrieť miesto a potom Ronovi povedať čo videl. Keď prechádzali veľmi členitou chodbou, cez ktorú sa tiahol ako keby „komín“ pokračujúci priamo hore. Komín bol taký úzky, že Ron musel vydýchnuť, aby sa cezeň presunul. Musel sa zastaviť, aby sa nadýchol. Keď sa pokúšal nadýchnuť, tesný tunel mu nedovolil úplný nádech. Potom, čo prešli týmto tunelom, Ron si všimol malú dieru v stene. Priamo pred ňou bol stalaktit, dlhý okolo 40 cm, ktorý vyzeral ako keby tú malú dieru strážil. Ron odťal stalaktit (priniesol si ho domov do USA). Nazeraúc cez tú malú dieru nič nevidel. Tak ju zväčšil, aby nazrel dnu. Všetko, čo mohol uvidieť pomocou svojej baterky, bola komora plná kameňov (nie väčších ako veľkosť päste). Siahali takmer po strop. Strop delilo od kamenia asi len 45 cm. Nevyzeralo to vôbec sľubne, ale Ronove rozhodnutie nenechať nič neprebádaným bolo jednoznačné. Dieru ešte zväčšil, aby cez ňu mohol James prejsť.

Čo je vo vnútri? Čo tam je?

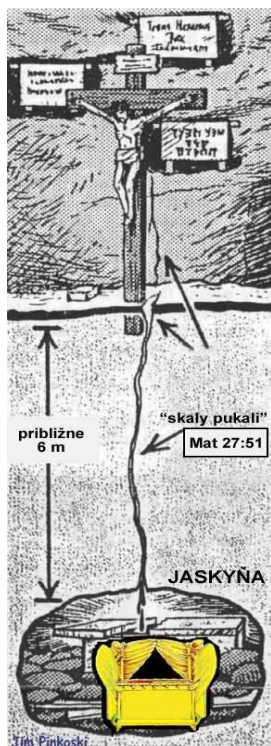
Hneď po tom, ako sa James prepchal cez tú malú dieru, vybehol späť rozrušený a trasúci sa. Kričal: „čo to tam je? Čo tam je? Ja sa tam už nevrátim!“ Ron v jeho očiach videl hrôzu. James povedal, že tam nič nevidel, no to čo prežil, bolo pre neho natoľko silné, že opustil nielen tú komoru, ale aj celý jaskynný systém a nikdy sa už dole nevrátil. Pomáhal len na povrchu. Bola to práve

Jamesova reakcia, ktorá podporila Ronov záujem. Nebyť Jamesovho strachu, nikdy by sa nešiel znova pozrieť do tej komory. Kvôli Jamesovej reakcii sa pozrel na hodiny, ktoré ukazovali 2 hodiny poobede, stredu 6. Januára 1982. Teraz sám v celom systéme jaskýň zbral svoje kladivo s dlátom a začal rozširovať dieru, aby cez ňu prešiel. V priestore širokom asi 45 cm si musel ľahnúť na brucho a plaziť sa len s baterkou v ruke. Svietiac dolu na kopu veľkých kameňov mu náhle zablysko do očí niečo lesklé. Začal pomaly odkladať kamene a hneď pod nimi objavil vysušené zhnité (stuchnuté) drevené trámy a niekoľko suchých stuchnutých pozostatkov zvieracích koží, ktoré sa zmenili na prach, keď nimi pohol. Zvieracie kože zakrývali zlatú dosku s vydutým ornamentom dookola a po stranách sa striedavo menil vzor zvonca a granátového jablka.

Bola to iba sekunda, aby zistil že to, čo vidí je vec z prvého chrámu! Pretože bol vo veľmi stiesnenom priestore nemohol odkryť celú dosku. Neskôr zistil, že to bol stôl na obetný chlieb.

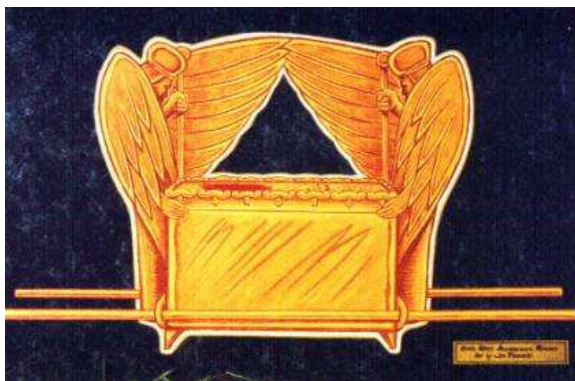
Granátové jablko

Objavenie trhliny po zemetrasení v strope

S adrenalinom prúdiacim v jeho žilách a s obrovským očakávaním sa obzeral okolo seba, čo všetko ešte môže uvidieť. Svietil si s baterkou dookola

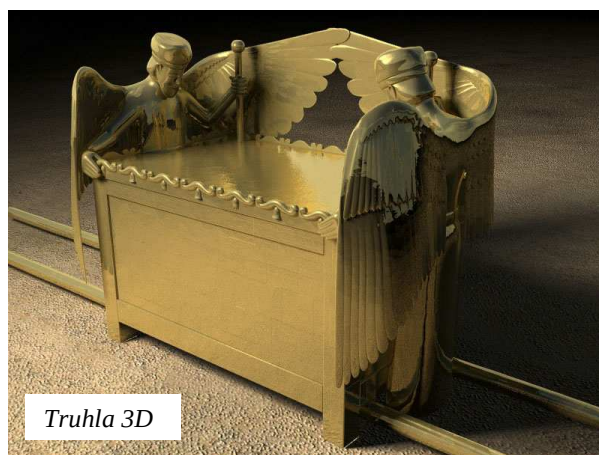
a potom hore na strop. Uvidel tam niečo, čo zaujalo jeho pozornosť. Bola to trhlina v strope, s čiernou hmotou vo vnútri. Ako sa tak pomaly a bolestivo plazil cez kamenie k zadnej časti komory, uvidel kamennú debnu vystupujúcu z kopy kamenia. Mala plochý kamenný vrchnák, ktorý bol rozdelený na dve časti. Menšia časť bola posunutá na bok vytvárajúc otvor do vnútra tejto debny, lenže vrchnák bol príliš blízko stropu, aby mohol nazrieť dnu. Trhlina v strope bola priamo nad prasknutou časťou vrchnáka, ktorý bol otvorený a čierna hmota z tej trhliny padla dovnútra debny, pretože časť z nej bola na vrchnáku. Keď si Ron uvedomil, čo sa stalo na tomto mieste, odpadol. Neskôr zistil, že trhlina v strope končila na mieste, kde Ron našiel diery na kríž, približne 6 m nad ním. Zistil aj, že spomínaná čierna hmota bola vlastne krv, ktorá stiekla cez túto trhlínu do kamennej debny. Vedel, že je v nej truhla zmluvy, no najzdravujúcejšou predstavou bolo, že Kristova krv vlastne stiekla na vrchnák - zľutovnicu. Keď precitol, bolo 2.45 popoludní. Iba 45 minút uplynulo od chvíle, keď vošiel do komory. Stal sa prvým svedkom naplnenia predobrazu predstavovaného všetkými obeťami, ktoré Boží ľud robil od Adama a neskôr aj priamo v zákone obetného systému. Teraz Ron pochopil, prečo on a jeho chlapci museli kopat' viac ako 3 roky až sa im niekedy zdalo, že ich námaha je márna.

Nákres truhly zmluvy podľa Ronovho opisu

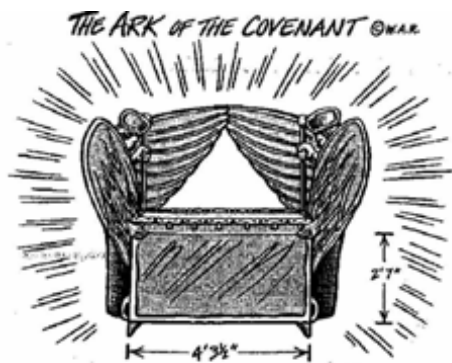
nepovedal nikomu o tom, čo našiel. Potreboval čas na premýšľanie a spamätanie sa zo všetkého, čoho bol svedkom. Predpokladal, že keď nájde truhlu, tak ju aj bude môcť vyniesť na povrch. No to sa teraz zdalo nemožným. Niekoľkokrát sa ešte vrátil do komory, ale nakoniec ohlásil úradom čo našiel. Možno neboli schopní uveriť tomu, čo im o náleze povedal. Možno si príliš uvedomovali problémy spojené so zverejnením. Ronovi povedali, aby nikomu o svojom objave nehovoril, ale bolo už neskoro. Vedelo o tom zopár ľudí, ktorým to Ron povedal. Nariadili mu teda, aby nevyzradil žiadne ďalšie detaily, okrem tých, ktoré už povedal. Po čase Ron poskytol úradom informácie o niektorých objavených veciach, ktoré patrili do prvého chrámu. Úrady chceli opatrne zistiť verejnú mienku a reakcie, keď oznámia, že truhla zmluvy bola objavená. Funkcionári, s ktorými mal Ron dočinenia, boli veľmi vážení vládni zamestnanci. Boli

Ak by najskôr nenašli výklenky na tabule, potom diery na kríž s trhlinou po zemetrasení, nepochopil by to, čoho sa teraz stal svedkom. Sľub, ktorému Ron veril, bol týmto naplnený - našiel truhlu zmluvy. Komora zaplnená kamením znemožnila Ronovi vyniesť čokoľvek von, iba ak by našiel pôvodný vchod, ktorým boli veci prinesené. Vyšplhal sa naspäť malou dierou, cez sieť tunelov a uzavrel priechod kameňom. Ak by niekto pozeral do tunela, mal by dojem, že dovidí na koniec chodby, no ten kameň mohol byť kedykoľvek ľahko odvalený, keď by sa Ron chcel vrátiť. Ron zatiaľ

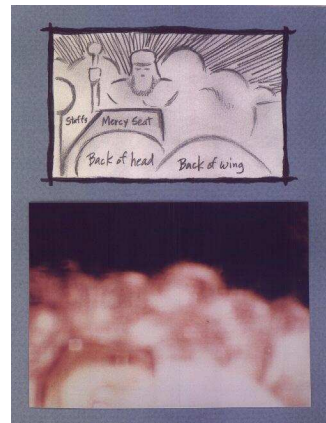

Truhla 3D

znepokojení, že takéto oznámenie by vyvolalo veľké problémy, pretože by niektoré skupiny chceli zničiť mešitu na chrámovom vrchu, aby ju prebudovali na chrám. Stavba nového chrámu by bola sprevádzaná veľkým krviprelieváním a smrťou mnohých ľudí.

Takto sa otvárala truhla zmluvy. Zlútovnica, (veko) potom zostala ako

Nejasné foto Truhly zmluvy

Overovanie truhly zmluvy v kamennej debni

Rozmery truhly podľa Biblie (2 Moj 25:10):

- dĺžka..... 2,5 lakt'a (112,5 - 137,5 cm)
 - šírka.....1,5 lakt'a (67,5 - 82,5 cm)
 - výška.....1,5 lakt'a (67,5 - 82,5 cm)
- (pozn.: 1 antický lakeť sa pohybuje v rozmedzí 45 – 55 cm)

Rozmery truhly, ktoré namerl Ron.

- dĺžka..... 4 stopy + 3,5 palca = 121,92 + 8,89 = 130,81cm
- šírka..... 2 stopy + 7 palcov = 60,96 + 17,78 = 78,74 cm
- výška..... 2 stopy + 7 palcov = 60,96 + 17,78 = 78,74 cm

Ron sa vracal niekoľkokrát do komory. Raz so sebou vzal „vrták“ používaný ortopedickými chirurgmi a sigmoidoskop používaný na optické vyšetrenie ľudského organizmu. Chcel si byť istý, že truhla zmluvy bola vo vnútri tej debny. Skúsil vyvrtáť malú dierku s „vrtákom,“ ale nepodarilo sa mu preniknúť cez kameň. Zobral zašpicatené dláto na kameň a začal pracovať. Podarilo sa mu spraviť malú dieru do kamennej debny. Sigmoidoskop je optické zariadenie so silným svetlom, s ktorým sú lekári schopní nazrieť do ľudského tela a Ron si jedno takéto zariadenie požičal z nemocnice, v ktorej pracoval. Vsunul sigmoidoskop cez malú dierku a nasmeroval ho dolu otáčajúc šošovku dovtedy, až kým neuvidel vrchol lišty okolo vrchnáka zlútovnice

a potom aj plochú zlatú časť. Sigmoidoskop neumožňoval vidieť veľkú plochu a malým rozpätím otáčania nebol schopný vidieť celý objekt. Napriek tomu to stačilo na to, aby vedel, že to bola truhla zmluvy.

Merania hĺbky trhliny po zemetrasení

Na tejto ceste do Jeruzalema mal so sebou Ron jedného zo svojich robotníkov, ktorý sedel pri diere po križi s trhlinou v nej. Ron pretláčal kovovú pásku cez trhlinu v strope komory, až kým sa táto páska nevysunula z diery po križi. Potom ju Ronov pomocník chytil, aby zistil koľko tá trhlina merala. Trhlina bola asi 6 m dlhá a prechádzala cez tvrdý kameň.

Obsah komory

Počas niekoľkých návštev komory sa Ron pokúšal dôkladne preskúmať obsah. Odmeral komoru a zistil, že bola dlhá 6,7m x 3,6m po dvoch stranách. Po ďalších dvoch stranách nasledovali obrysy tvárového útesu, ktoré sa v rohu sa zužovali. Objekty, ktoré videl v komore a s určitosťou identifikoval boli nasledovné:

- truhla zmluvy v kamennej debni
- stôl obetného chleba,
- zlatý oltár na kadenie, ktorý bol pred oponou
- zlatá kadidelnica
- 7 ramenný svietnik (ktorý nemal sviečky, ale mal malé guľaté zlaté olejové lampy, ktoré boli vstavané na vrch každého ramena)
- veľmi veľký meč
- efod
- čelenka so slonovinovým granátovým jablkom na špici
- mosadzná šeklova váha
- niekoľko olejových lúč
- mosadzné oko, určené na zavesenie závesov, alebo niečoho podobného

Bolo tam viac vecí, ale iba tieto mohol Ron stopercentne identifikovať. Všetky tieto veci boli pokryté vysušenými spráchnivenými tmavými kožami zo zvierat a spráchnivenými drevenými trámami pokrytými nakoniec kopou kameňov. Kamenné dosky sa nachádzali v truhle pod zľutovnicou. Neskôr Ron zistil, že zo zadnej strany truhly je malá otvorená kabínka (zásuvka), ktorá ešte stále obsahuje „knihu zákona“ ktorú napísal sám Mojžiš. Podľa Ronovho zistenia Kniha Genesis v nej nebola. Bola v nej iba 2,3,4 a 5 kniha Mojžišova. Ohromujúce bolo, že tieto zvitky napísané na zvieracej koži boli v perfektnom stave. 5Moj.31,26 hovorí: „***Vezmite túto knihu zákona a položte ju po strane truhly zmluvy Hospodina, svojho Boha a bude tam proti tebe za svedka.***“

Olejové lampy v komore

Iba vo vnútri komory blízko originálneho vchodu, ktorý bol uzavretý (zatarasený) Ron našiel 7 olejových lúč. Lampy boli pravdepodobne zanechané ľuďmi, ktorí v tej komore boli. Sadze na lampách a kameňoch, ktoré sa na ne usadili zreteľne ukazujú smer vánku, ktorý bol v tuneli. Jedna z lúč mala veľa ornamentov zobrazujúcich asýrske prvky, ktoré zodpovedali vplyvu Júdei, v čase Babylonského zajatia. Obrázok znázorňuje konkrétnu olejovú lampu, ktorú sme neodfotili, lebo dizajn nie je dobre viditeľný. Obrázok bol vytvorený umiestnením lampy na kopírovací stroj a práve ten umožnil vidieť viac detailov. Stred znázorňuje kozu, alebo barana stojaceho na zadných nohách obžierajúceho hroznový vinič. Táto scéna je veľmi podobná soche nájdenéj v hrobe v Sumerskom meste Ur. Usudzuje sa, že tento obraz

reprezentuje barana chyteného v húštine v momente, keď Abrahám išiel obetovať svojho syna Izáka. Baran slúžil ako náhrada obete, ktorý ušetril Izákov život ako „predobraz“ prichádzajúceho Mesiáša. Lampa bola ponechaná v komore v hore Moria, kde Abrahám priviedol Izáka na obetovanie. Tá istá hora Moria bola horou, kde Mesiáš zomrel ako „pravá“ obeť za hriešnikov.

Strop priechodom do komory

Po poslednej návšteve Rona do komory pred niekoľkými rokmi bol tunel natrvalo zabarikádovaný. Ron dostal za tie roky veľa lekcií, niektoré aj veľmi nepríjemným spôsobom. Bol preto veľmi opatrný s tým, čo sa delil o informácie. Počas práce Ron získal tiež veľa skúseností s ľuďmi, ktorí mohli spôsobiť problémy, no nestalo sa tak len vďaka duchovnému zásahu. Napríklad, jeden známy evanjelista sa zastavil pri vykopávkach a Ron ho pozval do vnútra jaskyne. Veril, že tento muž je čestný, tak mu povedal, čo hľadali, aj o zaslúbeniach, ktoré dostal. Skupina jednotlivcov z evanjelistovej skupiny sa neskôr vrátila na nálezisko a povedala úradom, že boli súčasťou Wyattovej expedície a že Ron príde za pár dní (čo nebola pravda). Vošli dovnútra jaskynného systému a začali kopáť. Jaskynné steny, kde kopali sa zrazu zrútili a len o vlások unikli pred pochovaním zaživa pod troskami. Ihneď sa zbalili a vrátili sa domov. Nevznikla tým veľká škoda až na to, že Ron a jeho chlapci museli znovu odpratať pozostatky zrútenej steny. Táto a podobné skúsenosti viedli Rona, aby za sebou zatarasil cestu. V labyrinte tunelov bolo takmer nemožné komukolvek nájsť správnu cestu a tak táto, teraz už uzavretá, vyzerá ako keby tam bola prírodná kamenná stena. Bolo by nemožné, aby niekto vyniesol veľké predmety von z komory cez túto cestu. Všetky pokusy vyfotografovať čokoľvek v komore boli vždy neúspešné. Ron prišiel na základe toho k záveru, že mu nebolo dovolené spraviť žiadne fotografie. Ďalšou úlohou bolo nájsť hlavný vchod do komory – cestu, ktorou boli veci pôvodne prinesené.

Pôvodná cesta do jaskyne

Pred tým, ako bol priechod trvalo zabarikádovaný, Ron sa vrátil do komory s truhlou, aby otvoril pôvodný vchod a zistil, či by ním mohol prejsť. Keď ho otvoril, zistil, že na druhej strane je široký tunel, ktorý sa delil na dva. Tunel bol prírodný, len trochu zväčšený, keďže videl stopy po sekáčoch. Bola tu aj zlá správa a to taká, že tento tunel bol úplne zablokovaný veľkými kameňmi z oboch strán. Problém, ktorý bolo teraz potrebné vyriešiť, znel, nájsť cestu, ktorou sa priniesli veci do komory. Hľadali teda kam tento tunel viedol. Aby Ron vyriešil túto otázku, uvažoval nasledovne. Veci boli v chráme, to bolo ich pôvodné miesto. Teraz sa ale nachádzali v komore niekoľko stôp pod zemou. Našlo sa množstvo tunelov pod chrámovou horou a mestom, ale žiaden z nich, ktoré Ron poznal, sem nesmerovali. Bol teda vchod do tohto tunela v meste, alebo bol niekde za cestou pred severnou stenou? Ron mal typ, kde by mohol začať hľadať.

Cedechiášova jaskyňa

V zime, v roku 1854, doktor Barclay, lekár a misionár sa išiel prejsť po Jeruzaleme. Kráčal k tradičnej časti „Jeremiášovej jaskyne“, ktorá bola pozdĺž toho istého Kalváriového útesu. Ako tak kráčal a míňal Damašskú bránu, zrazu jeho pes bežiaci pred ním zmizol. Na svojho psíka volal, no ten neodpovedal, hoci vždy počúvol majiteľa a príbehol.

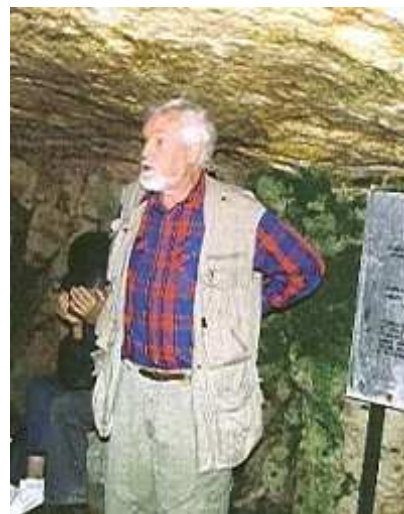
Potom začul brechanie prichádzajúce od mestskej steny. Keď pristúpil k stene, zbadal hlbokú dieru, z ktorej počul známy brechot. Takto bola znovu objavená Cedechiášova jaskyňa. Táto obrovská jaskyňa sa nachádza pod Moslimskou časťou mesta a zachádza 230 m do Hory Moria, začínajúc v jame, alebo vo vyschnutej priekope oddeľujúcej severnú stranu od južnej. Je 99 metrov široká a jej priemerná výška je takmer 15 metrov. Očividne bola lomom na kameň. Predpokladá sa, že sa tu doloval kameň na stavbu prvého chrámu. Z tejto strany k jaskyni s truhlou neviedla žiadna chodba. Keď si všimnete diagram nákresu, tmavé miesta sú piliere (stĺpy) z pevného kameňa, ktoré slúžili ako podpora stropu, presne ako stĺpy

v uholných baniach. Baníci na ceste späť smerom von z bane po vyčerpaní všetkého uhlia

vybrali piliere z bane, ktorá sa zvyčajne prepadla. Tieto piliere tu boli viditeľne zanechané preto, aby sa predišlo zrúteniu jaskyne kvôli mestu, ktoré sa nad ňou nachádza. Keď Ron vošiel do veľkej jaskyne, niečo mu nedávalo zmysel. Skúsil sa vcítiť do kože starobylých kamenárov počas toho, ako skúmal túto obrovskú jaskyňu. Keď videl, ako hlboko do hory jaskyňa zachádza, premýšľal koľko práce bolo potrebnej na to, aby vyniesli všetok kameň z jaskyne a preniesli ho cez severné brány do mesta. Bolo by oveľa jednoduchšie ťažiť z jaskyne, ktorá bola na druhej strane ulice, ako ťahať kameň odtiaľto. Pre Rona bolo riešenie jasné, vysekať dieru cez strop jaskyne a jednoducho ťahať kameň priamo do mesta. Ron začal skúmať kamenné stĺpy. Našiel jeden, ktorý kamenným stĺpom nebol. Šlo o obrovskú

hromadu hliny, smetí a kamenia, ktorá siahala až po strop a dieru v strope. Na povrchu to vyzeralo ako obvyklá zem.

Ron v Cedechiášovej jaskyni

Tunel v jaskyni

S týmito novými informáciami Ron zisťoval, či tam niekde neboli tunely vedúce z jaskyne. Ak áno, možno boli truhla a ďalšie veci spustené cez dieru, z miesta severne od chrámového vrchu do jaskyne, a potom cez tunel na súčasné miesto. Začal teda hľadať tunely. Jeden takmer úplne ukrytý bol zatarasený veľkými otesanými kameňmi a smeroval doprava. Toto miesto sa nachádzalo veľmi ďaleko od miesta, kde Ron pracoval celé tie roky. Ak bol toto skutočný tunel, ktorý viedol do komory, Ron by mal pred sebou veľkú prácu, aby celý dlhý tunel mal vyčistiť.

„Strážny anjel“

Okolo roku 1800 bola táto jaskyňa systematicky skúmaná a zakreslená Francúzom Charlesom Clermontom Ganneau. Tento muž preskúmal každý kútik a každú škáru v mamutej jaskyni robením nákresov, kreslením máp a diagramov. Počas tohto prieskumu natrafil na rytý obraz v kameni, ktorý dôkladne zakreslil. Vyzeralo to, ako stvorenie s krídlami, s levím chvostom a telom, ľudskou hlavou, ktorá mala dlhú, vanúcu bradu a na hlave smiešne vyzerajúcu

čiapku. Tento kameň bol s vyrytým obrázkom vzatý do výskumných laboratórií v Londýne. Podobnosť so základnými znakmi medzi týmto stvorením a cherubom z Izraelského paláca v Samárii (skica dolu) môžete vidieť sami. Štýl rezby (na základe odhadu odborníkov, ktorí sa tomuto špeciálne venujú) môže byť datovaný z obdobia 7. storočia pred Kristom, keď bol Izrael pod kultúrnym vplyvom Asýrie. Tento obraz by tu mohol byť z doby ešte pred zajatím Babylončanmi, počas ktorého boli veci ukryté. Ak sa vrátíme do pasáže z 2 Makabejských, nájdeme tam zmienku o niektorých Jeremiášových spoločníkoch počas doby, kedy mali byť ukryté predmety v jaskyni. Títo spoločníci chceli

označiť cestu, ale neboli schopní ju nájsť. Keď sa o tom Jeremiáš dozvedel, pokarhal ich. Bola táto rezba spravená jeho spoločníkmi? Je to zaujímavá teória, ale kto vie? Ron stále veril, že to bolo znamenie. Ak bol tunel, ktorý našiel cestou, ktorou boli prenesené truhla a ďalšie predmety z chrámu do komory, je možné, že niekto nakreslil cherubov, ktorí symbolicky „strážia“ vchod do tunela. Pamätáte si na správu z 1 Moj. 3,24?: ***„A vyhnal človeka a osadil cherubínov od východnej strany záhrady Édena, a to s plamenným mečom plápolajúcim strážiť cestu ku stromu života.“*** Tento obraz bol blízko zablokovaného vchodu, ... ale zatiaľ to o tom symbolickom strážcovi je iba domnienka.

Radar, tunel pod cestou

Ron použil neskôr podpovrchový radar, aby zistil existenciu tunela v podzemnej jaskyni celého miesta náleziska. Našiel niečo ako tunel, niečo ako dutinu, ktorá križovala cestu pod povrchom asi 6 m pod cestou. Keďže išlo o dosť veľkú vzdialenosť, v ktorej robil vykopávky (aj kvôli budovám atď., ktoré sú postavané v tejto oblasti) nemohol nasledovať túto „dutinu“ až do jej konečného cieľa. Použil radar na zablokovaný vchod v podzemnej jaskyni a zistil, že za ním bola dutina. Teraz zostávalo už len otvoriť tento vchod, čo aj spravil. Objavil tam tunel, no po niekoľkých metroch bol priechod vo vnútri opäť zablokovaný veľkými kameňmi a zeminou. Vyzeral ako samovoľne zasypaný a nie zakamuflovaný priechod do ďalšej časti tunela. Ďalším rozhodnutím, ktoré Ron musel spraviť, bolo rozhodnutie pokúsiť sa vyčistiť celý dosť dlhý tunel, alebo vyskúšať nájsť hlavný vchod z druhého konca.

V priebehu času

Danny a Rony boli v tej dobe mladíci, ktorí už žili samostatne. Obaja pracovali a mali určité zodpovednosti, ktoré im neumožňovali tak často uvoľňovať sa z práce a cestovať na Stredný Východ. Ron sa musel spoliehať aj na iných ľudí, ktorí mu pomáhali pri práci. Musel prejsť trpkou skúsenosťou než zistil, aké riskantné je spoliehať sa na ľudí, ktorých dobre nepoznal. Niekedy mal Ron úžasných dobrovoľníkov, ktorí spolupracovali a správali sa podľa pravidiel. Inokedy to boli ľudia, ktorí vyzerali milo a dôveryhodne, no zmenili sa na „prekliatie“. Zlatá truhla zmluvy bola príliš atraktívnou, preto sa jej ne jeden dobrodruh chcel zmocniť.

Viac práce v systéme jaskýň

Ron sa rozhodol pokračovať v hľadaní originálneho vchodu do komory vo vnútri systému jaskýň. S lepším Hi-tech vybavením ako je radar bol Ron schopný nájsť dutiny za kamennými stenami. Z jedného konkrétneho miesta v jaskynnom systéme Ron vedel, že bol niekoľko metrov od komory, ale idúc z miesta A do miesta B to nebolo také ľahké, obzvlášť, keď prechádzal cez niekoľko metrov hrubý vápenec. Nasledujúc veľa falošných stôp, ako napr. kamennú stenu, ktorú našli v systéme a sledovali ju pozdĺž obrysu tvárového útesu, ktorá nepriniesla žiadne ovocie. Ronova manželka hovorila: *„Nerozumela som tomu, čo sa mi Ron snažil vysvetliť až dovtedy, kým som sama nevošla do systému jaskýň. Keď som vošla do malej diery, predpokladala som, že sa budem nachádzať vo veľkej jaskyni, akú som kedysi navštevovala ako dieťa. Namiesto toho som zistila, že tá malá diera išla cez neotesanú (drsnú) šachtu asi 7,5 m priamo dolu, pričom som sa musela držať na povraze a „odrážať“ sa od kameňov. Keď som opúšťala šachtu, ocitla som sa na nejakých drevených doskách, ktoré boli iba „podlahou“, pod ktorou diera pokračovala ďalších 12 metrov a aj viac podo mnou. Nič také som nečakala. Časom, keď som sa skrútila a otočila, skúšajúc prispôbiť moje telo úzkej šachte, ktorá viedla do tohto miesta som zistila, že nemám žiadne tušenie, ktorým smerom bola otočená. Bez kompasu som bola úplne dezorientovaná. Potom, keď som prešla cez niekoľko malých otvorov z hlavnej komory, bola som v úžase, aké úzke miesta tam boli. Keďže mám tendenciu ku klaustrofóbii, teraz som získala väčší rešpekt k Ronovej práci spoločne s Ronym a Dannym. Stále si nedokážem predstaviť, ako to všetko dokázali spraviť. Pred tým som si myslela, že ak viete koľko metrov je k určitému bodu, prečo to iba nezmeriate a nejdete tam? Ale teraz tomu už rozumiem. V úzkych priestoroch s jaskynnými stenami a kamením všade navôkol, to vyzeralo ako nemožné čokoľvek zmerať. Pre mňa Nebola spoznať ten správny smer. No Ron pracoval v týchto jaskyniach a tuneloch viac rokov, takže sa tu už celkom vyznal, aj keď to nebolo jednoduché.“*

„Pocit ohrozenia“

Na základe hľadania v jaskynnom systéme vzal Ron svoj tím k zablokovanému vchodu do tunela v lome, aby ho otvorili. Ron sa vplazil do vnútra a začal odstraňovať kameň a špinu posúvaním vedier k ďalšej osobe, ktorá dala vedro ďalšej a ďalšej, až kým to prišlo k poslednej osobe, ktorá ho vysypala. Ron raz spomínal jednu skúsenosť, ktorá sa mu stala. Keď čistili tunel so skupinou dobrých kamarátov z Floridy, zrazu mal pocit akejsi hrozby alebo „katastrofy“. Všetkým povedal o tejto „intuícii“ a vysvetlil im, že netuší čo sa stane, ale vedel, že všetci musia rýchlo odtiaľ odísť. Hneď na to všetci

kráčali von. Potom počuli už len hlasný buchot z miesta, kde pracovali. Tam, kde pred tým sedel Ron spadol obrovský balvan. Na druhý deň sa vrátili, aby pokračovali v práci. Ron kameň rozbil a menšie časti presunul. Pocit „ohrozenia“ bol preč a mohli pokračovať ďalej v práci. Trosky upchávajúce diery sa javili ako keby bez konca, preto na čas práce prerušili. Zatiaľ sa nevedelo, či je tunel kompletne zablokováný celý a či je to vôbec správny tunel. Keď sa Ron naposledy vrátil do tunela, Rony si vzal voľno z práce a vrátil sa s ním. Rony našiel Rímsku mincu s vyobrazeným Tibériom na nej, ktorá nasvedčovala, že tunel bol používaný v Rímskych časoch, ale neskôr opäť uzavretý. Táto minca nebola v zozname Ríšskych rímskych mincí, preto sa predpokladá, že bola „mestskou mincou“.

Výkop priamo dolu

Ronovým posledným východiskom bolo pokúsiť sa kopat' šachtu cez skalu do komory, v ktorej bola truhla a ďalšie predmety. Bol to ale veľmi nebezpečný krok, pretože by sa mohla šachta zrútiť a zničiť niektoré predmety. Ron a dvojica verných asistentov začali kopat' šachtu. Tentoraz mali zbíjačky a oveľa lepšie zariadenia, než Ron a jeho chlapci v predchádzajúcich rokoch. Začali hľbiť šachtu a prevrtali sa cez 3 metrový hrubý vápenec, no nenarazili na nijakú chodbu. Ron začínal byť frustrovaný, pretože vydával obrovské úsilie a tiež nemalé výdavky, no jeho práca napriek tomu neprinášala výsledky. Zo všetkých projektov, na ktorých Ron pracoval a z objavov, ktoré spravil mal pocit nehodnosti. Biblické príklady tých, ktorí pracovali pre Boha niekedy nesprávnym správaním zlyhali (ako keď Mojžiš udel o skalu, keď mu bolo povedané aby rozprával, no nakoniec ho to stálo zákaz vstupu do zasľúbenej krajiny). Aj tento príklad bol pre Rona živým dôkazom toho, aké vážne dôsledky môžu nastať, ak by svojim konaním alebo motiváciou išiel proti Božej vôli. Niekedy, bolo jednoduché rozoznať smer jeho konania, ale inokedy to zase jednoduché nebolo. Časom začal Ron premýšľať, či neskončiť túto prácu. Ron si často uvedomoval, že Boh si vždy mohol nájsť niekoho iného, ak on zlyhá. Jeho úsilie sa mu zdalo byť márne, teraz to už bolo takmer 10 rokov od vtedy, ako našiel truhlu zmluvy.

„Boh ťa žehnaj v tom, čo tu robíš“

Ronova skúsenosť, ako ju opísala jeho manželka.

Na ďalšej ceste Ron a jeden jeho známy odišli do Jeruzalema kopat' šachtu. Keď raz Ron rozprával v nejakom zhromaždení o svojej práci, jeden muž prejavil veľký záujem o truhlu zmluvy. Zatelefonoval a začal sa pýtať, kedy sa bude pokračovať v bádání. Vyzeral na celkom milého človeka. Pokračovať sa malo za niekoľko mesiacov. Potom sa spýtal, kde sa zvykli ubytovať, nakoľko tvrdil, že plánuje cestovať do Izraela a chcel by si zabezpečiť lacnejší hotel. Dostal adresu ubytovania, no vyzeralo to len ako nevinná otázka. Z viacerých dôvodov nedokázal nikto povedať, kedy ide Ron pracovať za more, či už do Izraela alebo Egypta, alebo kdekoľvek inde. Keď Ron s priateľom, ktorý mu pomáhal prišli do hotela, čakal tam už muž, ktorý predtým telefonoval. Nejakým spôsobom si zistil, kedy Ron prileť. Vysvitlo, že tento muž si o sebe myslel že je „prorokom“ a zamýšľal sa zapojiť do tohto projektu. Ron a jeho pomocník boli pripravení na prácu, ale Ron nechcel povedať tomuto mužovi nič dôležité. Išli do hlavného jaskynného systému, no nemohli pracovať na tom, čo plánovali. Ron sa modlil tak, ako sa

zvyčajne modlieval, aby sa cez to povzniesol a presvedčil, že toto bolo to čo mal robiť. Tentoraz musel platiť Ron všetky výdavky z vlastného vrecka. Výlet sa stal veľmi nákladným. Po zrátaní ho to stálo okolo 7500 dolárov, čo bolo pre nás veľmi veľa peňazí. Ron sa začal pýtať, či Boh skutočne chce, aby toto robil. Spravil snáď niečo nesprávne, takže ho už Boh nemôže použiť? Ron sa rozhodol, že tento výlet bude posledný a všetko ukončí. Plánoval uzavrieť jaskynný systém a nikdy sa nevrátiť. Dovoľte mi povedať, že toto sa na Rona vôbec nepodobá. Bol veľmi vzrušený, keď tam odchádzal a skúsenosť s „prorokom“, ktorý sa tam ukázal, musela byť hrozná. Preto si túto neúspešnú cestu vysvetľoval tak, že by mal skončiť. Neskôr sa však ukázalo, že táto skúsenosť zmenila Ronov život. V jeden deň on a „prorok“ sedeli na zemi vonku pred vchodom do jaskyne. Jeden pomocník bol vo vnútri. Ron pracoval na radarovom skeneri, vymieňal papier alebo niečo podobné a „prorok“ bol v chládku veľkého kríku a jedol svoj obed. Miesto, na ktorom sedeli, bolo dosť nižšie ako povrch zeme za nimi, pretože to bolo miesto, kde Ron robil vykopávky roky pred tým. Je dôležité tomuto rozumieť kvôli tomu, čo sa stalo neskôr. Ron počul za sebou hlas „Boh ťa žehnaj v tom, čo tu robíš“ a pozrel sa hore. Neznámy muž stál hore na pôvodnom teréne a pozeral dole. Bol vysoký, štíhly s tmavými vlasmi. Mal oblečenú dlhú bielu róbu a hlavu mal zakrytú niečím, čo nosili ľudia v Biblických časoch, až na to, že to bolo cele úplne biele. Ron si všimol jeden detail, jeho šaty boli ručne tkané. Rýchlo sa spamätal z prekvapenia a začal sa zaujímať o návštevníka. Pokúsil sa vytvoriť zdvorilý rozhovor a spýtal sa ho odkiaľ je, alebo či býva niekde blízko. Muž jednoducho odpovedal: „nie“. Chvíľu zostalo ticho. Ron sa ho potom spýtal, či je turista, a on zase jednoducho odpovedal: „nie“. Zostalo opäť ticho a potom postava v bielom povedala: „som na ceste z Južnej Afriky do Nového Jeruzalema.“ Ron bol taký prekvapený, že nebol schopný nič povedať, iba pozeral na toho muža. Potom ten muž opäť povedal: „Boh ťa žehnaj v tom čo tu robíš“, otočil sa a odišiel preč. Po chvíli „prorok“, ktorý nevidel muža kvôli tomu, že bol pod kríkom, povedal: „Ron, myslíš si že si sa rozprával s anjelom?“ Ron odpovedal: „Minimálne...“ Ak nepoznáte Rona osobne, dovoľte mi to vysvetliť. Ron je veľmi tichý človek. Nikdy sa nespráva vzrušene, alebo nahnevane. Jeho hlas iba zriedkakedy vydá skutočné city. Povedal, že pomaly strácal vieru, že to, čo ďalej robil je Božou vôľou. Potom sa objavil tento cudzinec a dodal mu odhodlanie. Bol rád, že „prorok“ aspoň počul rozhovor a potvrdil, že sa to skutočne stalo. A keď sa pýtal ostatných, ktorí nablízku pracovali pozdĺž jediného chodníka, ktorý viedol na toto miesto, nikto nevidel, že by niekto prišiel alebo odišiel. Hoci je toto nálezisko veľké, je obklopené budovami a kamennými plotmi, takže sa nedá prísť do tejto oblasti okrem jednej cesty. Neexistovala žiadna pochybnosť, že cudzinca v bielom nevidel nikto iný. Ron neskôr povedal: „verím, že to bol viac než len anjel“ – veril, že to bol sám Ježiš. Nech už to bol ktokoľvek, tá skúsenosť bola dostatočná na to, aby povzbudila Rona a presvedčila, že jeho úsilie nebolo márne a pracoval v súlade s Božou vôľou. Od tejto udalosti bolo vidieť výsledky a to znova a znova. Od toho momentu, nič neutlmilo Ronovo nadšenie, alebo vieru v tomto projekte, alebo aj v iných.

Potom boli neskôr Ron a jeho skupina unesení v južnom Turecku. Viem, že toto vedomie tejto jeho skúsenosti mi dalo pocit pokoja (po bezprostrednom šoku) a vieru, že Ron nebol vo vážnom nebezpečenstve, pretože som vedela, že má prácu, ktorú musí dokončiť. Môj pokoj bol taký zreteľný, že keď sa Ron vrátil, jeho priatelia mu v nemocnici povedali, že „tvoja žena si nerobí žiadne starosti o teba (nedbá na teba), pretože bola veľmi pokojná, keď v televízii hovorili o jej unesenom manželovi. Ron nerozpráva

o tejto skúsenosti s „mužom v bielom“ ako o veľkej veci, ale verím, že doslova zmenil jeho život, dávajúc mu dosť povzbudení zniesť čokoľvek, aby mohol ukončiť prácu.

Krvné testy

Všetci boli prekvapení, keď Ron po prvý krát verejne hovoril o výsledkoch krvných testov zo vzorky, ktorú vzal zo zľutovnice (niečo, čo o týchto testoch Ron rozprával je publikované na videu). Existuje veľké množstvo udalostí, ktorých zverejnenie si Ron neprial. Stalo sa tak až po jeho smrti. Toto sú niektoré z nich. Zobral aj ďalšie vzorky z trhliny, ktorá pokračovala z diery po kríži. Vzal malú vzorku, ktorá rehidrovala počas 3 dní, takže bolo možné vidieť krvné bunky cez mikroskop. Ron povedal, že keď nastane vhodný čas, plánuje poslať dvoch nezaujatých (objektívnych) genetikov do komory, aby vzali svoje vlastné vzorky a každý z nich vyhotoví analýzu. Každý krok bude neustále nahrávaný. Ron nemá nič ďalšie, čo by mohol k tejto téme povedať. Zo svojich skúseností, ako z Noachovho korábu, sa naučil, že napriek laboratórnym analýzám natočeným na videu boli aj takí ľudia, ktorí prišli s neuveriteľnými dôvodmi a tvrdeniami, ktoré všetko vyvrátili (napr. Ron „vyrobil“ tieto vzorky atď.). Ak Pán bude chcieť, aby bola krv Jeho Syna verejne ukázaná, (bude mať spoločné charakteristiky, ktorými bude preukázaná jeho ľudskosť a božstvo) určite to zinscenuje tak, aby bol tento dôkaz prezentovaný čestnými vierohodnými ľuďmi. Od vtedy, ako Ron našiel krv, výskumy v oblasti genetiky prešli dlhou cestou a možno ukazujú a smerujú k tomu, že Boh pripravuje ľudstvo na dôkaz, ktorý nezostane skrytý, ale zatrasie svetom.

Môžem vám pomôcť

Zaujímavá Ronova skúsenosť.

Jedného dňa okolo poludnia prišiel jeden muž a ponúkol sa, že pomôže. Dali sme mu za úlohu nosiť vedrá s troskami, ktoré sa vyberali dolu v jaskyni. Po chvíli sa začal pýtať rôzne veci ohľadom archeologických objavov. Keď začal pracovať, mal niekoľko otázok a nadviazali sme rozhovor o mojich nálezoch. Nakoniec povedal, že je z náboženskej školy na druhej strane Jeruzalema a pozval ma, aby som ich študentom a učiteľom v škole prezentoval svoje objavy. Dostal prísľub na návštevu a dohodli sme sa na stredu večer. Potom mi vysvetlil a zároveň nakreslil, ako sa dostanem na miesto, na ktorom sa škola nachádzala. Prišla streda a požičal som si auto. Bol to skôr vrak, pretože nič na tom nefungovalo, ale motor bežal a pohybovalo sa to. Vyštartoval som a prechádzal cez Jeruzalem tak, ako to bolo na nákrese, ale nemohol som tú ulicu nájsť. Blúdil som a chodil hore dolu a hľadal. Jednoducho tam nebola! Asi po šiestom márnom pokuse som prosil Pána o pomoc. Pane, ak chceš, aby som sa stretol s tými ľuďmi, pomôž mi nájsť tú ulicu. Rozhodol som sa spraviť ešte jeden okruh a ak to nenájdem, jednoducho sa vrátim k hotelu a skúsím to niekedy nabadúce. Ako som prechádzal ulicou, na jej okraji bol potácajúci sa malý starší muž. Stratil rovnováhu a na jeho šatách boli stopy asfaltu s nalepenými kamienkami z chodníka a inými nečistotami. Zastavil som a ponúkol som mu, že ho zveziem domov, alebo tam, kam bude chcieť. Neuvažoval som viac o možnosti nájsť tú školu. On mi poďakoval, nastúpil do auta. Ja sa tu nevyznám, tak mi budete musieť povedať, kde mám odbočiť. Odpovedal, dobre. Po chvíľke ukazuje, tu treba otočiť. Otočil som to dole po ulici a dostali sme sa do spodnej časti kopca, kde bol možno v minulosti nejaký trh. Tu zastaviť, pokynul môj pasažier. S prekvapením som si overoval, či si je istý, že chce tu vystúpiť. Odpovedal: „áno.“ Všetko bolo zabednené doskami, okná a dvere, burina rástla všade naokolo, aj na streche. Bolo jasné, že sa to nepoužívalo viac rokov. Nedôverčivo som sa

opýtal znovu, či si je istý, že je to tu, kde chce vystúpiť. Znova potvrdil, áno. Keď vystúpil z auta, otočil sa, nahol sa k oknu a povedal: „mladík, ktorého hľadáte je na ceste až na vrchu kopca. Treba tam prejsť jednu bránu a je to prvý dom vpravo.“ Ešte mi ukázal smer, poďakoval sa a bol preč. Chvíľu som sa spamätával, pretože som po ceste nepovedal nič, že by som niekoho hľadal a o žiadnom mladíkovi nebola reč. Otázkou zostáva, kto to bol, že vedel kam chcem ísť, aj to, kto ma pozval. Vyzeral ako bezdomovec, pod vplyvom alkoholu, ale počas jazdy sa ukázalo, že nebol. Podľa jeho opisu som školu našiel, kde ma už čakali a prednáška sa mohla uskutočniť.

Tmavá stránka objavov

Ron spomínal 5 ľudí, ktorí stratili svoje životy v čase, keď sa pokúšali prekaziť, alebo zastaviť vykopávky. Mená sa nespomínajú kvôli ich rodinám. Stále sú k dispozícii noviny kde je na prednej strane písané o smrti jedného z nich. Ron s chlapcami natrafili na tohto muža počas vykopávok, ktorý im kládol rôzne otázky. Ten veľmi rýchlo zistil čo sa deje (v tom čase Ron už videl truhlu) a bol rozhodnutý, že „svet“ sa to musí rýchlo dozvedieť. Zvolal tlačovú konferenciu, na ktorej mal hovoriť o úžasnom objave. Keď to Ron zistil spolu s chlapcami, ihneď si vymenili let a odišli skôr, ako bola konferencia. Keď sa Ron vrátil domov, našiel oznámenie na prednej strane Nešvilských novín. Toho muža našli mŕtveho v údolí, kde sa mala konať konferencia o oznámení objavenia truhly zmluvy. Bol zastrelený jedným výstrelom do hlavy, v čase keď prišli novinári. Neboli podané žiadne iné vysvetlenia. Podľa slov Ronovej manželky by sa dala napísať kniha o Ronových skúsenostiach s tými, ktorí sa pokúšali zasahovať do jeho práce, ako aj o tých, ktorí sa pokúšali spochybňovať jeho prácu rôznymi argumentmi a osobnými názormi. Bolo to aj o dvoch mužoch, ktorí pracovali s Ronom na jednom objave a obaja sa postavili proti nemu, pretože jednoducho nemohli uveriť, že našiel truhlu zmluvy. Je to podobné, ako keď Tomáš nemohol uveriť, že Kristus pred ním skutočne stojí, až kým neuvidel jeho ruky prebodnuté klincami a ranu v jeho boku, hoci mu to Ježiš nevytýkal. Vlastne tento príbeh sa mohol stať práve preto, aby bol prínosom pre tých, ktorí prídu neskôr a nebudú Ježiša môcť vidieť, ale budú môcť čítať o Tomášovej potrebe „presvedčiť sa“. Nie je to hriech žiadať dôkaz. Viera nie je slepá, ale je na základe reality okolo nás. To, čo bolo dostatočné v minulosti, nie je dostatočné pre človeka v súčasnosti bombardovaného takzvanými „vedeckými“ dôkazmi, ktoré nám experti interpretujú ako dôkazy“ o tom, že Biblia je „mýtus“. Boh vo svojej milosti poskytuje dostatočné dôkazy pre generáciu, ktorá chce veriť evanjeliu. Ak vás táto problematika zaujíma a máte pochybnosti, svoje záverečné rozhodnutie odložte, keď bude poskytnutý jasný dôkaz, ktorý to potvrdí.

Ako to bude ďalej?

Všetko je stále tam, kde to Ron našiel, úplne skryté a veľmi dobre strážené. Ronove najväčšie želanie bolo odkryť a sprístupniť miesto ukrižovania a urobiť priechod dolu ku komore, ale či sa to niekedy stane, nevedno. Vynesenie truhly a ďalších predmetov sa javí v tomto čase takmer nemožné bez Božej asistencie. Ron veril, že veci o ktorých ste tu čítali, budú zverejnené v určitom roku na základe ďalších udalostí, ktoré sa čoskoro stanú. Veľakrát žiadal svojich poslucháčov: „*Prosíme vás, aby ste sa modlili za túto vec, pretože tu sú istí ľudia, vedení nepriateľom, ktorí majú snahu pochovať truhlu ešte hlbšie v zemi než je. Obávajú sa totiž dôkazu, ktorý tam leží schovaný. Tieto veci sa stanú v pravý čas a nikto nebude môcť zmeniť udalosti, ktoré Boh zamýšľa, aby nastali. Ale môžeme urýchliť jeho príchod*

tým, že budeme usilovní služobníci vykonávajúci prácu, ktorú nám dal. Svet má uvidieť truhlu a ďalšie predmety a kamenné dosky budú vynesené.“ Ten čas sa pomaly blíži.

Nadprirodzené udalosti

Nasledujúce riadky poukazujú na výnimočné prírodné udalosti, ktoré hrajú dôležitú úlohu v Ronových objavoch. Ide o udalosti, nad ktorými nemal žiadnu kontrolu a poukazujú na nadprirodzený zásah a pomoc.

Noachov koráb - hlavným prírodným javom spojeným s týmto objavom bolo zemetrasenie, ktoré posunulo zem okolo vonkajších strán skamenenej lode a tak došlo k odkrytiu nosnej konštrukcie. Tiež to odkrylo prasklinu priamo dole v strede, umožňujúcu bádať v tejto dutine a nájsť viac dôkazov o tom, že toto všetko je prírodný útvar a nie útvar vytvorený človekom.

Sodoma a Gomora: Ronova modlitba, keď žiadal nejaký dôkaz, že oblasť ktorú už prešiel toľko krát je Sodoma, bola vypočutá. Hoci v tejto oblasti prší iba zriedka, práve vtedy začalo pršať. Tento dážď zmyl popol (prach) a ukázali sa milióny sírnych guľčiek, ktoré použil Boh na zničenie Sodomy, Gomory a ďalších troch miest.

Truhla zmluvy: Ron kráčal z vonkajšej strany Severnej steny mesta Jeruzalema s riaditeľom múzea archeologických pamiatok a rozprávali sa o Ronových objavoch. Zrazu sa zdvihla jeho ruka a prstom ukázal smerom k skale podobnej lebke. Z jeho úst vyšli slová, ktoré nevedel ako vyslovil. „*Tam je Jeremiášova jaskyňa a Truhla zmluvy je v nej*“. Toto vyvolalo v Ronovi pocit úzkosti, lebo si uvedomil, že to mohlo byť jedine od Boha, alebo od nepriateľa. Jeho známy, riaditeľ povedal: To je úžasné, zabezpečíme ti ubytovanie, jedlo a čo bude potrebné. Ron zostal prekvapený, pretože ho nikdy nenapadlo hľadať truhlu zmluvy. Vrátil sa domov a študoval informácie z Biblie. Keď zistil, že je to možné, o rok sa vrátil späť a začal kopať. Kopal niekoľko rokov až do roku 1982, keď ju nakoniec našiel.

Je veľa príbehov v Biblii (*prechod cez Jordán, Joz. 3,14,17, múry Jericha Joz. 6,20, Filištíni 1Sam 5,2 atď.*), ktoré opisujú nadprirodzené udalosti, ktoré sa udiali okolo truhly zmluvy ešte v čase, keď nebola ukrytá Jeremiášom v jaskyni počas babylonského obliehania. Teraz v našej dobe, prostredníctvom Božieho Ducha, Pán viedol Rona Wyatta k jej objavu a znova to sprevádzali nadprirodzené udalosti.

Pri neskorších návštevách komory sa Ron pokúšal s niekoľkými typmi fotoaparátov a tiež aj videokamerou získať jasnú fotografiu, alebo filmový záber truhly zmluvy, no zakaždým boli záznamy rozmazané a nedali sa použiť. Bolo to pre Rona veľké sklamanie a cítil rozpaky, pretože nebol schopný predložiť žiadny jasný obraz o tomto úžasnom objave. Pri jeho štvrtej návšteve komory vzal so sebou 8 mm kameru so statívom a dúfal, že konečne sa záber podarí. Ako vstupoval cez otvor do jaskyne, okamžite spoznal, že sa niečo veľmi zmenilo. Komora bola úplne zbavená všetkých kameňov a trosiek, ktoré mu bránili v prieskume. Bolo tam svetlo, ktorého zdroj nevie Ron vysvetliť. Uvedomil si, že na vyčistenie komory by potreboval veľa času, ale teraz je práca hotová. Komora bola úplne čistá, bez akýchkoľvek trosiek a truhla zmluvy bola vytiahnutá z kamennej truhlice. Ron bol ohromený tým, čo videl. Truhla bola umiestnená priamo pod trhlinou v stropě, kde Kristova krv stiekla na zľutovnicu. Ostatné vybavenie chrámu bolo poukladané na jednu stranu. V zadnej časti truhly je akoby nejaký šuplík, v ktorom je uložený zvitok "kniha", ktorú napísal Mojžiš - prvých päť kníh Biblie. (5Moj 31,

24-26) „A stalo sa, keď dopísal Mojžiš slová tohto zákona do knihy až do posledného slova, že prikázal Mojžiš Levitom, ktorí nosili truhlu zmluvy Hospodinovej a povedal: Vezmite túto knihu zákona a položte ju po strane truhly zmluvy Hospodina, svojho Boha a bude tam proti tebe za svedka.“ Sú napísané na koženom zvitku. Koža je čerstvá a vláčna ako v deň, keď sa na ňu písalo. Rovnako ako topánky a odev, ktoré nosili Izraeliti na púšti, sa nezodrali a zostali v perfektnom stave bez poškodenia. 5 Moj 29,5 píše: „Viedol som vás štyridsať rokov po púšti; vaše rúcha sa nezodrali, ani vaša obuv sa nezodrala na nohách.“ I keď ťažko mohol Ron vysvetľovať, že múr priamo za truhlou vyzeral ako z krištáľu, žiaril farbami ako dúha a osvetľoval jaskyňu. Ez 1,28 hovorí: „Na pohľad ako dúha, ktorá býva na oblaku v deň dažďa, taká bola na pohľad tá žiara dookola. To bol zjav podoby slávy Hospodinovej.“ Zj 4,3 píše: „A ten, ktorý to sedel na tróne, bol na pohľad podobný kameňu jaspisu a sardisu, a dúha bola vôkol trónu, na pohľad podobná smaragdu“ Ron si náhle uvedomil, že nebol v jaskynnej komore sám. Videl, že v komore sú štyria mladí muži. Boli oblečení v bežnom odeve, aký sa nosí na ulici. Ako neskôr povedal, cítil, že bol v prítomnosti anjelov. Stál tam zamrzený a chvíľu sa nedokázal hýbať ani hovoriť. (Štyria nebeskí anjeli vždy sprevádzajú truhlu Božiu na všetkých jej cestách, strážia ju vo všetkých nebezpečenstvách; aby splnili každú úlohu, ktorá sa spájala s truhlou. Duch proroctva, zv. 1, str. 398-414. názov, Božia truhla.) Chcel sa opýtať čo tam robia, ale nebol toho schopný. Jeden z mužov pristúpil k Ronovi a povedal mu, že ak zostane verný, vynesie v určenom čase z jaskyne dosky zákona, aby boli ukázané ľuďom. Ron zomrel 4. augusta 1999 a mal za úlohu v budúcnosti vyniesť kamenné dosky na svedectvo v čase, keď podľa knihy Zjavenia Jána budú ľudia označovaní znamením. Existujú dve možnosti. Jednou z nich je, že Ron by musel byť vzkriesený, aby to mohol spraviť a druhou, že by nezostal verný. Ronovi priatelia a známi svorne tvrdia, že Ron bol verný až do konca svojho života. Takže čas a ďalšie udalosti to ukážu. Ron povedal, že oni boli tí, ktorých úlohou bolo strážiť truhlu zmluvy. Sú pri nej odkedy Mojžiš vložil kamenné dosky do truhly. Ďalej anjel povedal, že Boh chcel, aby ľudia videli všetky tieto veci v určitom časovom slede. Potom dal pokyn, aby Ron postavil svoj statív a kameru na určitom mieste a zapol ju. Potom jeden z anjelov išiel k truhle, vzal zľutovnicu a postavil ju vedľa truhly. Zavolał Rona dopredu a povedal mu, aby vzal kamenné dosky. Ron sa naklonil a zdvihol dosky z prikázaniami, potom cúvol o niekoľko krokov a anjeli dali vrchnák späť na archu. Ron bol veľmi rozrušený a jeho telo sa chvelo. Za niekoľko okamihov sa anjel načiahol a vzal kamenné dosky od Rona a položil ich na výklenok v stene komory, ktorý vyzeral ako polica. Až príde čas, bude Desatoro vytiahnuté z truhly. Možno to bude cez televíziu, alebo budú cestovať po svete podobne ako exponát kráľa Tutanchamóna. Ron opísal vzhľad dosiek. Písmo vyzeralo, ako keby ho niekto úžasne a úhladne napísal do masla, ktoré sa zmenilo v kameň. V púšti, krátko po vyslobodení z Egypta, Boh povedal Mojžišovi, aby dal vedierko s mannou do truhly pre neskoršie obdobie ako svedectvo Božej starostlivosti o ľud na púšti (Exodus 16,32-34). V truhle je aj Áronova palica, na ktorej sú mandle a mala byť zachovaná ako dôkaz "proti rebelom", teda ako "znamenie", ktoré predstavovalo Božie poverenie kňazov a ich význam v Izraeli (Numeri 17,1-11). Bolo to Božie znamenie pre Izrael a pokolenie Léviho, ktorí mali byť strážcovia svätyne. Truhla bola miestom pre úschovu dokladov, či svedectvom, ktoré má byť použité v neskoršej dobe. V skutočnosti pôvodný názov „truhla svedectva“, znamená v doslovnom preklade v hebrejčine „miesto zhromažďovania dôkazov“.

Po tomto stretnutí Ron pozbieral svoje vybavenie a odchádzal z komory cez iný vstup, ktorý možno použili aj tí, ktorí ukryli truhlu pred viac ako 2500 rokmi. Dodržiavaním smeru tohto tunela vyšiel von z jaskynného systému späť na ulicu. Ponáhlal sa do svojej hotelovej izby, kde si prehral kazetu. Na jeho prekvapenie sa všetko ukázalo jasne. Bol veľmi vzrušený. Ale razom sa obrátilo jeho vzrušenie na strach. Uvedomil si čo mal v ruke, pretože anjel mu povedal, že tieto veci majú byť odhalené v čase, keď sa budú diať udalosti opísané v Zjavení 13 kap. Čo však robiť s touto páskou? Bolo to nepochybné najdôležitejšie video, aké kedy bolo zaznamenané. Kde by sa dalo skryť, aby bolo v bezpečí? Nenachádzajúc jasnú odpoveď na tieto obavy sa Ron nakoniec rozhodol, že najlepšie bude ísť späť do komory a opýtať sa anjela, čo má urobiť. Vrátil sa do komory. Štyria muži boli tam. Anjel, ktorý s ním predtým hovoril sa spýtal, čo chce. Ron mu povedal o páske, anjel ju vzal z Ronovej ruky, prešiel k výklenku, kde boli stále kamenné dosky a položil kazetu nad ne. Táto kazeta bude neskôr slúžiť ako dôkaz Ronovho objavu truhly zmluvy. Ron je presvedčený podľa svojich najlepších poznatkov, že miesto, kde je truhla zmluvy, zostane neporušené. Truhla zmluvy zostane v komore tam, kde je. Ron tiež uviedol, že pokiaľ vie, nikto iný nebol v komore okrem neho, pretože ju strážia anjeli. Inak v tunelovom systéme, ktorý je v tejto oblasti, by asi nebol nikto schopný nájsť cestu. Ron napísal: „*Navštívil som nedávno miesto vykopávok a videl, že niekoľko mužov horlivo kopalo v oblasti, kde si mysleli, že je vstup do systému tunelov. Išiel som k nim a vysvetlil, že nielen že kopú na zlom mieste, ale ešte aj v oblasti, ktorá sa niekoľkokrát zrútila. Boli v úžase a povedali mi, že len nedávno sa modlili, aby im Boh poslal niekoho, kto by im povedal či robia správnu vec, alebo nie. Pretože som sa objavil krátko po ich modlitbe, prijali moju radu a prestali kopat'. Veľa ľudí si myslí, že vie, kde je vstup do podzemného systému, ktorý vedie ku komore s truhlou. Mýlia sa. Nie je potrebné žiadne kopanie alebo tunelovanie, je možné sa tam dostať aj hneď. Vchod do komory je prístupný.*“ Je to ako keď v Sodome anjeli spôsobili, že dav násilníkov, ktorí chceli vylámať dvere a napadnúť Lóta, nemohli nájsť dvere. Keby prestali vidieť, tak nahmatať dvere by nebol až taký problém. V 1 Moj 19,11 čítame: „*A mužov, ktorí boli pred dvermi domu, ranili slepotou, všetkých, od najmenšieho do najväčšieho, takže ustali hľadať dvere.*“ Jednoducho ich nemohli nájsť. Pre nich tam tie dvere neboli, hoci po niekoľkých hodinách cez ne Lot s rodinou aj anjelmi vyšli z domu. Vzhľadom na citlivý charakter týchto informácií Ron nechcel prezradiť, kde to v danom mieste je. Dá sa však povedať, že je nebezpečné tam nezákonne kopat'. Na mieste, kde títo páni kopali našťastie nedošlo k úrazu, alebo mohli zasiahnuť miestne úrady. Ron vždy tvrdil, že Boh robí veci podľa určitého harmonogramu. V tuneli, ktorý vedie ku komore zomrelo aj šesť židovských mužov. Ron vyjadril obavu: „*nerád by som bol, aby sa znova stalo podobne, lebo keď príde čas všetci budú môcť vidieť truhlu, krv a kamenné dosky.*“

Záver

Po Kristovej smrti na kríži jeho krv stiekla na vrchnák (zl'utovnicu) truhly zmluvy! Takýto scenár doteraz nikoho ani nenapadol. Po vstupe do jaskyne, v roku 1982 Ron videl, čo sa stalo s Kristovou krvou. Žiadny iný príbeh o truhle zmluvy nedáva väčší zmysel ako tento. Tento scenár je jediný, ktorý skutočne dosiahne naplnenie obetnej služby! Truhla a rôzne iné predmety z prvého chrámu boli skryté v jaskyni pod Kalváriou, keď Nabuchodonozor plienil Jeruzalem a zničil chrám v roku 586 pred n. letopočtom.

Najdôležitejším miestom na tejto planéte, ak nie v celom vesmíre, musí byť jaskyňa, kde je ukrytá truhla, pretože len tu môže byť nájdený skutočný fyzický dôkaz krvi Božieho Syna, ktorý sa obetoval pre padlé ľudstvo na Kalvárii a krv stále spočíva na vrchnáku truhly zmluvy. Je úžasné, že aj po 2000 rokoch Boh teraz prináša dôkaz neveriacemu svetu prostredníctvom skromného úsilia Rona Wyatta. Z obrovského množstva ľudí bol práve on vybraný priniesť svedectvo o tom, ako prebehlo skutočné naplnenie predobrazu Baránka, že Boží Syn zomrel na kríži na Golgote, kde vylial svoju krv, aby zachránil ľudstvo. Boh pripravil javisko na posledný akt drámy spasenia. Boží Syn je pripravený obsadiť tábor nepriateľa a skončiť poslednú vojnu veľkého sporu, ktorý začal, keď Lucifer spustil svoj odboj v nebi a bol zvrhnutý na zem. Teraz je Ježiš pripravený prísť a ukončiť tento veľký konflikt, ktorý spôsobil stratu obrovského množstva ľudí. Aký úžasný čas, aká veľká šanca pre nás, aby sme uchopili Ježišovu ruku a dali sa zachrániť. Premýšľajme o tom.